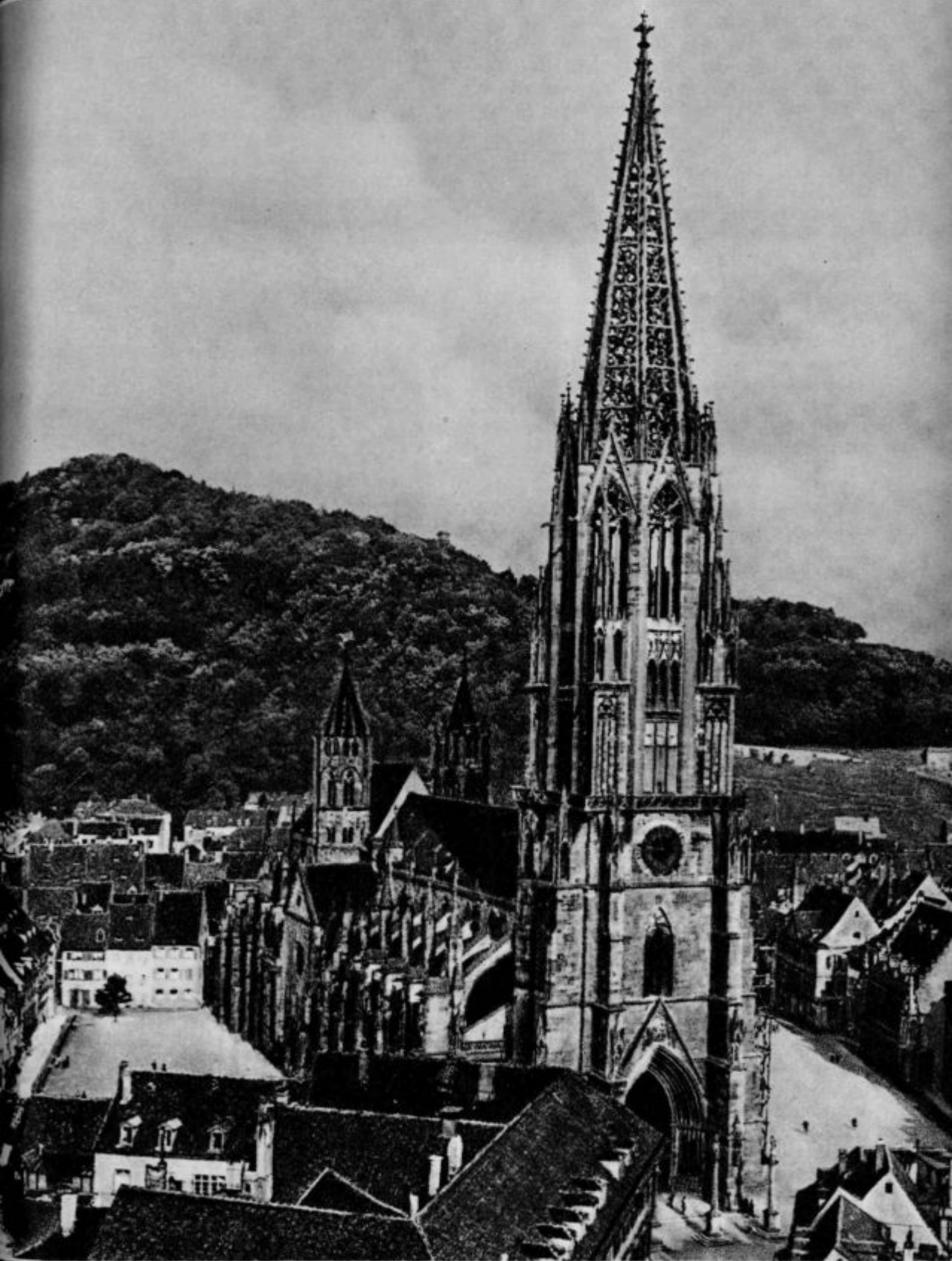

anina plačana v gotovini

Bogoljub

September 1938

Opazovanja.

Kakšen je boljševiški 'paradiž' — je razvidno iz razgovora, ki ga je imel pred meseci urednik lista »Istina« z delavcem Danilom Ivetičem, pravoslavne vere iz Mostara. Ta mož je bil 20 let v Rusiji (v Vladivostoku, Leningradu, v Odesi in na Kavkazu). Iz razgovora samo nekaj drobtin:

Dnevna plača, ki jo prejema delavci v odeški luki, znaša 8 rubljev. (Treba je pa vedeti, da stane 1 kg kruha dva rublja, 10 jajc pet rubljev, kilogram sirovega masla 19 rubljev, kilogram svinjskega mesa 10 rubljev.) Delati se mora na dan osem ur. — Nadzorniki (delavci jim pravijo aristokrati) dobivajo pa 500 rubljev mesečno. a ti so večinoma Židi. — Dobra obleka za aristokrate stane 1000 rubljev. Par čevljev 106 rubljev; so pa jako slabo narejeni, ker stahanovci gledajo, da čim več zaslužijo. Ko je Ivetič opisal bedno stanje otrok, je pristavil: »V Odesi je pač tudi sanatorij za otroke, a tam je treba za otroka plačati mesečno po 500 rubljev.«

Na vprašanje: »Ali ste šli kdaj v cerkev?« je odgovoril: »Saj jih ni. Nekaj je porušenih, druge pa uporabljajo za svetne namene.« Ko je urednik njegovo ženo vprašal, »kako se počuti pri nas?« — je odgovorila: »Samo, da ni treba čakati v vrsti za kilogram krompirja in drugih potrebščin. Nekoč sem prišla zjutraj ob dveh, pa sem bila šele 250. na vrsti.«

O listu »Brezbožnik«, ki ga Ivetič pozna, se je izjavil, da se delavstvo malo briga zanj. — Ko je delavstvo slišalo, da se z Japonsko nekaj kuha, se je razveselilo, ker se upajo potem rešiti »neznosne tiranije«. — Zanimarjena mladina — je posebna ruska bolešt. Kadar pridejo tujci ali turisti v Odeso, vse take vagabunde polove in jih spravijo v zapore. — Na vprašanje, če so njegovi (Ivetičevi) otroci krščeni, je odgovoril, da jih je dal na skrivaj krstiti. Pristavil je, da je ves čas videl samo dva pravoslavna duhovnika, ki sta na trgu prosila miloščino. — Kako je bilo na početku revolucije, o tem je pa bolje, da se ne govori; to so strašni spomini, je omenil mož. Končno je še pripomnil šaljivo: »Lahko je biti proletarec ali komunist v buržujski državi, a ne tako v 'proletarski' sovjetski državi.«

Neki slovenski delavec, ki je sam okusil sovjetski »paradiž«, je pa rekel: »Ni čuda, če se je ruski narod odvadil smejati se... Enkrat sem pa le videl jako vesele obraze. Bilo je to v bližini Omska, kjer sem delal. Vprašam po vzroku. Kaj je bilo? Ljudje so nekaj čuli, da bo vojna med Rusi in Japonci. Zato je bilo vse pokonci in veselo. Vojna, vojna! In ko bo vojna, se vzdignejo in rešijo boljševikov. Kakor so se med svetovno vojno otresli carskega absolutizma, tako jim bo vojna z Japonci pomagala,

da se otresejo boljševiških škorpionov... Vesselje je bilo prezgodnje. Sovjetski veljaki so rajši sramotno požrli japonska ponižanja in se ognili vojne... iz strahu pred »srečnimi državljani, ki si žele grozote vojske, da bi se mogli iznebiti sedanjega gorjá.«

Tako je zapisal delavec, ki je zdaj med slovenskimi izseljenci na Francoskem. Dostavlja še: »Če bi ne bil izkusil, bi ne mogel verjeti, kar se o Rusiji piše. Skusiti sem moral sam.« — Nekateri tovariši, ki sanjajo o ruskem »paradižu« so temu možu iztrgali knjižico, kjer je imel zapiske, in vrgli v ogenj; a spomina mu niso mogli vzeti. Naj gredo v Rusijo, pa poskusijo sami!

Opazka o veselju, ko so ruski tlačani slišali, da utegne izbruhniti vojna med Japonci in Rusi, je značilna. Kdo ne pozna grozot vojne in gorjá, ki nastane vsled nje! In vendar so si želeli vojno v upanju, da se kakorkoli rešijo ruskega pekla!

To je uspeh ruskega komunizma in boljševizma.

Monumentalne orgle so bile blagoslovljene v papeški visoki šoli za cerkveno glasbo v Rimu. Darovala jih je Američanka Mrs. G. B. Ward iz Newyorka. Te orgle spadajo med največje na svetu, so najbolj moderne in tehnično napolnejše. Omenjena glasbena šola je bila ustanovljena l. 1911, izpopolnjena pa l. 1922. Kot gojenci se sprejemajo duhovniki, ki študirajo gregorijansko petje, orglanje in cerkveno glasbo.

Važna panoga Katoliške akcije v Ameriki so katoliške šole, ki jih dobri katoliški starši sami vzdržujejo, dasi radi tega niso oproščeni davčin za državne šole, ki niso verske. Danes je vseh katoliških šol v Združenih državah Severne Amerike 10.594. 1. septembra je bil pričetek šolskega leta, ko so se odprla vrata v šolska svetišča 2.582.000 katoliškim otrokom.

Velikansko znamenje namesto svetilnika postavljajo v sicilijanskem mestu Messini in sicer ob vhodu v pristanišče. Na 45 m visokem stebri bodo postavili oblo, nanjo pa 8 m visoko podobo Marijino iz brona. Ob njenem vznožju se bo blestel podpis, ki bo v noči električno razsvetljen: »Vos et ipsam civitatem benedicimus« — »Blagoslavljam vas in vaše mesto.« Povzet je ta napis iz neke stare legende. Ta podpis je bil električno razsvetljen prvičkrat na predvečer Marijinega vnebovzeta.

»Otok Kristusa Kralja« se imenuje nekdanji otok King, ki leži v Beringovem prelivu, torej na morju, ki loči Azijo od Amerike. Pri tamošnjih Eskimih oskrbuje dušno pastirstvo jezuitski misijonar Belarmin Lafortune, ki je vse prebivalce spreobrnil h krščanstvu. Lani je pa dosegel, da so postavili na 300 m visokem vrhu soho Kristusa Kralja, ki je vidna po vsem otoku. Kip je bil blagoslovljen na praznik Kristusa Kralja.

Otroci, junaki in mučenci

Ivan Cankar je dejal, da nikoli ne sije sonce lepše kakor septembra.

Ko sem mislil, kaj bi zapisal v luči septembrskega sonca, mi je nekaj reklo: Marijino rojstvo, Njeno otroštvo. A spet se je oglasilo: September je Moč Marijinega imena, neskončno bogatega in kakor brezno skrivnostnega.

September, po rimsko: s e d m i m e s e c, ima v srcu sedem ran Marijinega srca: sedem rek, ki izvirajo iz deviškega srca in prerajajo svet. Vsak teh sedmerih tokov se izliva v eno izmed sedmih brezen, ki se jim pravi: sedem poglavitnih grehov.

Bernanos v svoji zadnji knjigi »Velika pokopališča pod luno« obupuje nad sedanjim svetom in pravi, da se dajo rešiti samo še otroci, veliki junaki in mučenci.

Ali je to skrivnost sedmega meseca? Otroci, junaki in mučenci? Marijino detinstvo, Moč Marijinega imena in velikost Njenih sedmerih mučenstev?

Morda zato Cerkev kar na Mali Šmarin obnavlja spomin preskromnega mučenca svetega Hadrijana.

Če hočete, vam povem njegovo zgodbo in še bolj to, kako take zgodbe s svojo čarobno močjo rešujejo otroke, ustvarjajo junake in navdušujejo mučence.

Cesar Dioklecijan je vladal rimsko državo od l. 284. do l. 305. V začetku je bil krščanstvu skoro naklonjen, okoli l. 300. pa je uprizoril najbolj krvavo preganjanje, kar jih pozna zgodovina prvih stoletij naše vere. Najprej se je lotil vojaštva, predvsem seveda častnikov. Znane žrtve njegove besnosti so častitljive vojaške postave, ki zdaj dičijo naše oltarje, kakor sv. Sebastijan in sv. Florijan. A morda še najbolj se je med njimi odlikoval višji častnik H a d r i j a n s svojo ženo Natalijo. Natalija je svojega poganskega moža pridobila za Kristusa z nepremagljivo močjo svojega

krščanskega življenja, in ko je v ječi zatrepetal pred mukami kakor otrok, ga je spremenila v velikega junaka in neustrašenega mučenca. Ko so mu odsekali obe nogi in roki, ni trenil z očmi, na obrazu pa mu je igral blažen smehljaj.

Po treh letih preganjanja je Dioklecijan spoznal, da propada rimske države ne bo zadržal. Postav zoper kristjane sicer ni preklical, a sam je državne opravke vedno bolj zanemarjal. Da bi mu ne zmanjkalo razvedrila, je poklical v svojo prestolnico Nikomedijo v Mali Aziji, nasproti Carigradu, slavno rimsko igralsko družbo, ki jo je vodil ravnatelj G e n e z i j. Genezija — po veri pogan — je bil silen umetnik; v vsako vlogo se je vtopil z vso dušo, tako da je bil Dioklecijan zanj nedopovedljivo navdušen.

Nekega dne, ko je Genezija s svojimi igralci imel skušnjo za dvanaisto igro, ga iznenadi s svojim obiskom cesar Dioklecijan.

»Mojster Genezija, kaj delaš?«

»Veličanstvo, vadimo se za uprizoritev Ugrabljene Hélene. Upam, da bo ta igra dosegla uspeh, ki se ga nihče ne drzne pričakovati.«

A vladar se je zresnil in mu dejal: »Genezija! Ne maram več ne Helene, ne Romula, ne Aleksandra; nočem več ne tragedije, ne komedije, ne burke ... sploh nočem nobene reči več ... razen ...«

»No, in to bi bilo?«

»Sinoči sem videl v sanjah častnika Hadrijana in njegovo ženo Natalijo, kako veličastno sta nastopala pred sodnikom. Oj Genezija, to bi bila tvarina za žalno igro! Že sem velel dvornemu igropiscu Polidoru, da v treh mesecih napiše zaloigo z naslovom: »Mučenec Hadrijan«. Glavno vlogo častnika Hadrijana boš igral ti sam. Prepričan sem, da se ti bo sijajno posrečila.«

Genezij se je obotavljal: »Veličanstvo, saj vendar veš, kako iz vse duše sovražim kristjane! Ti zločinci so mi pred več leti ugrabili brata, ki sem ga ljubil bolj kakor samega sebe. Zdaj pa naj na odru predstavim kristjana, ki z vso dušo gori za križanega Kristusa in kolne naše bogove! Saj veš, da ne morem igrati drugače, kakor da popolnoma pozabim, da sem Genezij, in se vseskozi navzamem misli, čustev in vedenja junaka, ki ga hočem utelesiti.« A Dioklecijan ga je odločno zavrnil: »Mojster Genezij, torej čez tri mesece!«

»Če ni drugače, Veličanstvo, mi vsaj to dovoli, da bom smel igrati s krinko na obrazu. Tako gledalci vsaj ne bodo videli, kako se posmehujem pobožnim besedam, ki jih govorim.«

Čez tri mesece je bil Genezij sredi priprave za štiridejansko žaloigro z naslovom »Mučenec Hadrijan«. Spisal ali spesnil jo je dvorni pisatelj Polidor. Umetniško je bila le srednje vrednosti, a Genezij je vedel, da pisatelj itak dá le besede, igralec pa mora na oder postaviti človeka. Da bi se mu to bolje posrečilo, je naprosil nekega odpadnika od krščanske vere, da bi mu razodel, kaj je prav za prav kristjan. Toda ko ga je bil dolgo poslušal, ga je razočaran odslovil, češ, »ali ne vidiš, da je to, kar pripoveduješ, samo zunanost; v notranjost krščanstva sploh nisi prodr!«

Bolj mu je pomagal sodnik Rufin, ki mu je posodil sodni zapisnik Hadrijanovega mučenja. Ko je Genezij te zapiske natančno pregledal, je spoznal, da je Polidor več stavkov kar po besedi prevzel v svojo igro, posebno pa tistega, s katerim Hadrijan v ječi sebi vliva poguma:

»Kvišku Hadrijan, čas je prišel!

Vse, kar tu zapustiš,
boš našel tam v izobilju:
življenje v srcu smrti
in dan v srcu noči.«

Te besede so ga viharno pretresle. Umorile so mu nočno spanje, in koder je hodil, je šepetal: »Življenje v srcu smrti in dan v srcu noči!«

Zdaj mu je bilo krščanstvo še bolj nerazumljivo, in jasno mu je bilo, da te vloge ne more igrati.

Takrat pa mu je prišel na misel njegov brat kristjan, s katerim se že leta nista bila videla. Povabil ga je skrivaj k sebi in ga zaprosil, naj mu razloži, kaj je prav za prav krščanska vera. »A naprej ti povem« — mu je dejal — »da je vsakršno tvoje prigovarjanje zastonj. Če me takrat, ko sem bil še deček, nisi mogel prepričati,

me boš danes še stokrat teže. Sovražim boga, ki je tako sebičen, da mi je ugrabil brata, ki sem ga nekdanj tako ljubil!«

A brat mu je razodel, da ga še bolj ljubi kot nekdanj in da vedno zanj moli; sploh pa, da je srce krščanstva ljubezno, ljubezen, ki vzcvete na zemlji in zori v večnosti. A Genezij mu je dejal: »Nikoli nisem bil vaš in nikoli ne bom.«

Končno je prišel dan, ko so uprizorili žaloigro »Mučenec Hadrijan«. Gledališče so zasedli do zadnjega prostorčka, Dioklecijan sam je sedel v prvi vrsti; poleg njega ministri in vse dvorno spremstvo.

Ko je padel zastor po tretjem dejanju, je zahrumel skozi gledališče vihar navdušenja za Genezija; cesar pa se ni mogel premagati, temveč je skočil na oder, Genezija poljubil in mu posadil na glavo venec cvetja, ki ga je prej sam nosil. »Moj veliki Genezij,« mu je zagotavljal, »moj dragi Genezij, noben kristjan bi ne mogel tako igrati Hadrijana!«

A Genezij je odvrnil zamišljen: »Počakaj, da odigramo še četrto dejanje. Lahko se zgodi, da nam ne uspe!«

Zdaj se začne četrto dejanje: Hadrijan pred sodniki. Najprej nastopi zbor dečkov, ki poveljujejo poganske bogove in se norčujejo iz Hadrijana. Nato sodnik zaslišuje Hadrijana in njegovo ženo Natalijo. Zdajci se igralci spogledajo; šepetalec skuša dopovedati Geneziju, da se je zmotil, a Genezij odločno zamahne z desnico in nato govori besede, ki niso bile zapisane v igri:

»Poslušajte me!« (Ko je to besedo izgovoril, je nastala mrtvaška tišina; nato je nadaljeval:) »Rim je nespamet... Cesarstvo je nespamet... Svet je nespamet!... Svet je votel kakor sod, kakor milnična pena, kakor cesarski ministri, kakor igralci. In ker je votel, bo počil, če ga Bog ne položi na svojo dlan. Zvrhano poln je radosti, ki minejo, in bolečin, ki ne minejo.«

Zdaj je Genezij, obrnjen proti gledalstvu, pokleknil in kakor zamaknjen govoril: »Bratje, rotim vas na kolenih, ne ostanite v tej puščavi! Vem, da vsi koprnite po ljubezni, a vsi ste razočarani spoznali, da ljubezen nikoli ne da tega, kar je obetala. Jaz pa sem našel ljubezen, ki daje življenje celo v smrti in dan v srcu noči.«

Te besede je govoril s tako globokim poudarkom, da je množica zašumela v ploskanje, cesar pa je strmeč stopil korak naprej in zaklical: »Krasno, Genezij! Sme mi krinko, videti moram tvoj obraz.«

Geneziji se počasi dvigne, potegne krinko in zdaj se vidi, da je njegov obraz ves v solzah in poveličan v radosti. Znova mu s cesarjem vred vsi zaploskajo, češ, kako sijajno zna posnemati kristjane! A Geneziji stopi v ospredje in slovesno izjavi:

»Solze, ki jih vidite na mojih licih, niso ponarejene. Bog jih je iztisnil iz mojih oči. Besede, ki jih govorim, niso laž. Moje delovanje se zdaj končuje: Nehal sem lagati. Ničesar več ne maram od vas, nočem vaših časti, nočem vaših zakladov, nočem vaših ljubezni... Drugega ne sprejemem od vas kakor smrt, smrt za Kristusa.«

Zdaj je bilo vsem jasno, kaj se je zgodilo z Genezijem. Gledališče se je razdelilo v dva tabora. Večina je klicala: »Smrt kristjanu Geneziju, smrt!« A veliko gledalcev je prav tako navdušeno vzklikalo: »Kristus je Bog! Kristus je Bog!« Dioklecijan pa je kakor strt stopil na oder in rekel gledališkemu ravnatelju: »Geneziji, dobro veš, kaj moram storiti s teboj po postavi, veš pa tudi, da te ljubim. Ali je to res tvoja zadnja beseda?« Geneziji pa je odgovoril: »Vem, gospod, da me ne sovražiš; prosil bom zate v nebesih.«

*

Otroci — junaki — mučenci...

Ko smo o sv. Petru in Pavlu doživeli veličanstvo našega Stadiona, je na obzorje prihodnosti šinila plašna misel:

Kaj če se Stadion spremeni v Amfiteater?

V amfiteatru so kristjani s svojo krvjo pisali pričevanje za Kristusa Kralja.

Ko so Léona Bloya vprašali, za kateri poklic vzgaja svoje otroke, je brez pomišljanja odgovoril:

»Za mučeništvo!«

Katero stoletje je bilo bolj mučeniško kot je dvajseto?

Samo močan sunek na levo, pa na mestu stadiona stoji amfiteater!

Morda bo to tudi na god velikih mučencev Petra in Pavla?

Lahko bo prvo, drugo in še tretje dejanje pogansko. A obupali ne bomo pred koncem četrtega.

Zakaj zdajci lahko pride šepetalec v zadrego, voditelj Geneziji pade iz vloge, poklekne pred nami, ki smo že omahovali, in nas zaroti, naj se ne izneverimo Kristusu, ampak naj bomo junaki in mučenci...

Otroci — junaki — mučenci.

Jos. Šimenc.

Kaj menite

9. Saj je vseeno.

Kračmanov Jaka je na vsa usta zatrjeval, da je popolnoma vseeno, če gre v nedeljo k maši ali ne, če ostane doma ali če prodaja slone tam pred domačo cerkvijo ali ne.

Ali ta Tomažinov, ta nikdar ugnani nasprotnik, mu je precej začel izpraševati vest, seveda ne na Jakovo zabavo, ampak na njegovo veliko nezadovoljnost in jezo. Kaj pa, da je lepše imeti okrog sebe trop nerazsodnih in boječih kimovcev, ki se duhovitim in neduhovitim pripombam nasmehujejo in jim molče ali glasno pritrujejo, kakor pa imeti na glavi človeka, ki pazi na tvoje besede kakor požrti volk na nedolžno jagnje? In ti ljudje so potem še toliko pregrešni in predrzni, da si upajo Jakove besede preobračati in jih po svoje zavijati.

»Da je vseeno, Jaka, če greš k maši ali ne?« je pričeval Tomažinov. »Jaka, kje si pa spet to ujel?«

»Pa popolnoma vseeno, če hočeš vedeti!«

»Potem je pa tudi vseeno, če greš v ponedeljek v tovarno ali ne. Ali pa da greš na delo tja, kjer predelujejo železo, ali če greš v predilnico.«

»Kaj te pa spet to boli! In kje si pobral to neumnost!«

»Ti si mi to povedal, ti sam!«

»Oho, fantje, ali ste slišali Tomažinovega? Ta človek sliši celo to, česar nihče ne govori. Nič čudnega, če bo jutri slišal travo rasti.«

»Jaka, samo za to sem poprijel, kar si ti sam povedal. Ti praviš, da je popolnoma vseeno, kam greš v nedeljo. Če si doma, je dobro, če greš k maši, ti je tudi dobro, če greš med mašo na polje, ni tudi nič napačnega. Torej tudi ne more biti tako napačno, če grem na delo v tovarno za železo ali v tovarno za obleko. Povsod delajo in povsod je zaslužek. Glavno je, da nekam grem.«

»Ali vendar moraš vedeti, da jaz ne delam v predilnici. Tam ne bom nič zaslužil, še zapodili me bodo, češ, kaj se siliš k nam!«

»Kar resnico govoriš, Jaka, čisto prav je tako. Kolikor morem vedeti, si ti še vedno katoliški kristjan in si zato še vedno dolžan služiti istemu Bogu, kakor mu služimo mi drugi in na isti način, kakor mu služimo mi.«

»Pojdi no s tvojo modrostjo! Jaz ne služim nikomur!«

»S svojimi telesnimi močmi služiš vsaj deloma v tovarni, kjer delaš med tednom, seveda

pa imaš še toliko časa, da lahko kaj malega obdeláš še sebi ali pa svojim domačim, s svojimi duševnimi zmožnostmi smo pa dolžni zlasti ob nedeljah služiti Bogu.«

»Z duševnimi zmožnostmi, z duševnimi zmožnostmi... Kje pa imaš svoje duševne zmožnosti, kje si jih pa videl!«

»Jaka, tebi je samo za prepir, samo besede bi grizel in prejedal, za resnico in za pаметen pogovor ti pa ni nič mari.«

»S takimi učenjaki kot si ti, se jaz niti razgovarjati ne maram.«

»Zakaj pa le odgovarjaš, če se ne maraš razgovarjati? Čudna je tvoja beseda.«

»Tako čudna, da te imam kar dosti za danes!«

Kračmanov je utihnil. Tomažinov ga je s svojimi ugovori in prigovori čisto zmešal. Seveda! Kadar človek govori in misli iz izposojenimi možgani, potem ni nič hudega, če taka izposojena modrost prezgodaj odpove in ne pride do zrelega konca.

»Užalil si ga«, so tovariši prigovarjali Tomažinovemu.

Seveda, užalil! Kadar nasprotnik ne more ali ne zna več naprej s svojo modrostjo ali učenostjo, potem pa toži ali se vsaj čuti užaljenega. Žaliti čustva katoličanov, to pa ni nobeno žaljenje! Tako današnji svet misli in sodi in sklepa. Katoličan bi moral vsako zbadljivko mirno prenesti in zanjo celo hvaležen biti; če se pa le malo upre, če le drugače in zraven še pravilno misli, potem pa žali...

»Fantje, le kar mirno kri! Če je Kračmanov v svojih razgovorih le kakšno malo bolj žaljivo slišal, naj se zanjo sam sebi zahvali. Kadar je na vrsti naša vera in življenje po veri, takrat smo dolžni svojo vero braniti, pa naj bo tisti, ki jo napada, kdorkoli, in naj se tudi potem opravičuje in trdi, da se je samo šalil in da ni nič hudega mislil.«

»Saj bi tudi mi povedali njemu in drugim, kar jim gre, samo kregamo in prepiramo se ne radi. Prijatelji bodimo! Zakaj bi pa ne mogli biti vsi prijatelji!«

Verjemite mi, tovariši, da se to ne pravi prepirati se, če se potegnemo za resnico ali če svojega nevednega, malovernega ali morebiti celo zapeljanega tovariša malo poučimo, če mu izmijemo pamet, katero so mu njegovi znanci in prijatelji zmešali, če mu vero in mišljenje, zaprašeno in zamazano po slabi družbi, izperemo. To se vendar ne pravi kregati se in ne Jaka sovražiti.«

Fantje so molčali. Ali svet res današnje čase malo narobe stoji? Resnico govoriti in jo braniti, v tem vidijo nekateri višek prepira in sovražstva; za resnico se potegniti — se zdi mnogim nepotrebno dejanje, k raznim lažem in izmišljotinam krepko molčati — pa višek potrpežljivosti.

Ne, ne! Ni vseeno! Dajte besedam pravi pomen, pa bomo ostali prijatelji; nič se ne bomo kregali in nič ne bomo skregani!

Vedno prijatelji med seboj in vedno prijatelji resnice...

J. Langerholz,

Pozdravljena Marija

*Pozdravljena, deklica sveta,
najlepša Ti zemeljska stvar!
Od vekov Te Bog je izvolil
in dal Te človeštvu je v dar.*

*Pogledala v svet si kot zarja,
ki jutro jo mlado rodi,
nebeško svetlobo po zemlji
razlile so Tvoje oči.*

*Pred Tvojih pogledov sijajem
razbežal se nočni je mrak;
povsod je zapelo veselje,
ki molk ga je tlačil težak.*

*Pozdravljena, deklica sveta,
v bridkosti se naše smehlja,
in z rokico nežno otroško
nebeški odpiraj nam raj!*

Franjo Neubauer.

Krščanska dobrodelnost

Krščanske dobrodelnosti ne marajo — komunisti. V Mehiki (mestu) so morali salezijanci opustiti svoj veliki zavod z vsemi razsežnimi modernimi vzgojnimi napravami in ustanovami. Gojenci — sirote — so bili vsi v 72 urah na cesti. Kaj bo iz teh nesrečnih otrok, ki so odtegnjeni skrbnemu varstvu?!

Nagib za dobrodelnost. Za dela krščanske ljubezni naj nas ne priganja toliko misel na povračilo in plačilo nebeškega Sodnika, marveč spoznanje in zavest, da je trpeči sobrat podoba Zveličarja, in zavest, da hočemo v revesu tolažiti našega Gospoda in Odrešenika. (Berlinski škof Konrad Preysing.)

Odgovori

Marijino vedno devištvo.¹

Sv. Matej pravi v prvem poglavju, 24. in 25. vrstici: »Ko se je Jožef zbudil iz spanja, je storil, kakor mu je velel angel Gospodov, ter je svojo ženo vzel k sebi. Živel je z njo deviško, dokler ni rodila sina prvorojenca, in dal mu je ime Jezus.« Razumeti je, kot da sta potem živila kakor zakonski mož in žena. Kako torej?

Naše Sv. pismo ima pod črto tole kratko razlago: »Marija je ostala devica tudi po rojstvu Kristusovem. «Dokler» pri Hebrejcih ne izrekuje ničesar o tem, kaj je bilo kasneje; »dokler ni« torej ne pomeni, da Jožef ni po slej več živel deviško. V prvi Mozesovi knjigi, 8. poglavju 7. vrstici, stoji: »Krokar (ki ga je bil Noe izpustil iz ladje) je izletel in se ni vrnil, dokler se ni voda posušila, to je: nikdar. — »Prvorojenec ni samo tisti, ki mu sledijo še drugi, temveč pred katerim ni bilo nikogar« (Hieronim).

Sv. Tomaž Akvinski pravi: Tisti, ki trdi, da Marija po porodu ni ostala devica, smeši dostojanstvo in svetost Matere božje. Ali bi ne bila skrajno nevhvaležna, če bi ne bila zadovoljna s tako imenitnim Sinom in če bi bila hotela sama izgubiti devištvo, ki ga ji je bil Bog čudežno ohranil! Tak dvomljivec pa napada tudi svetost njene ženinca. Ali bi ne bil sv. Jožef nerazumljivo predrzen, če bi bil hotel zakonsko živeti z Devico, ki je bila spočela od Svetega Duha!

Preberimo še enkrat, kako sv. Luka pripoveduje Marijino oznanjenje! »V šestem (Elizabetinem) mesecu pa je bil angel Gabriel od Boga poslan v galilejsko mesto, ki se imenuje Nazaret, k devici, zaročeni možu, ki mu je bilo ime Jožef, iz hiše Davidove, in devici je bilo ime Marija. Ko je prišel angel k njej, je rekel: »Zdrava, milosti polna, Gospod s teboj, blagoslovljena ti med ženami!« Pri teh besedah se je prestrašila in je razmišljala, kaj pomeni ta pozdrav. Angel ji je rekel: »Ne boj se, Marija, zakaj milost si našla pri Bogu. Glej, spočela boš in rodila sina, ki mu daj ime Jezus. Ta bo velik in sin Najvišjega; Gospod Bog mu bo dal prestol njegovega očeta Davida in bo kraljeval v hiši Jakobovi vekomaj in njegovemu kraljestvu ne bo konca.« Marija pa je rekla angelu: »Kako se bo to zgodilo, ko moža ne spoznam?« Angel ji je odgovoril: »Sveti Duh bo prišel nad te in moč Najvišjega te bo obsenčila; in zato bo

tudi Sveto, ki bo rojeno, Sin božji. In glej, tvoja sorodnica Elizabeta je tudi spočela sina, v svoji starosti; in to je šesti mesec njej, ki se imenuje nerodovitna; zakaj pri Bogu ni nič nemogoče.« Marija je rekla: »Glej, dekla sem Gospodova, zgodi se mi po tvoji besedi!«

Kako čudovito zna pripovedovati sv. Luka, ki je te stvari zvedel od same Matere božje! Kako prepričevalno in vendar s kakšno preprostostjo dokazuje, da je bilo Jezusovo spočetje nadnaravno! Pa ne samo to! Jasno je evangelist poudaril, da je Marija bila in ostala vedno devica. Le malo natančneje pogledjmo!

Marija vpraša angela: »Kako se bo to zgodilo, ko moža ne spoznam?« Izraz za »spoznati« pomeni v semitskih jezikih: imeti zakonske odnose, torej prav za prav isto, kar je slovenska beseda »spoznati« pomenila v najstarejših časih! Napačno bi razumel Marijo, kdor bi mislil, da je rekla samo: Dole nisem spoznala nobenega moža. Saj ji angel ni rekel samo: Rodila boš, ampak: Glej, spočela boš. Če bi bila Marija hotela reči angelu le to, da je do tedaj živila deviško, za naprej pa da ji je to vseeno, zakaj ga vpraša: »Kako se bo to zgodilo?« Saj to, če je bila dotlej devica, še ni bila ovira, da bi v prihodnosti postala mati. In to tembolj, ker je bila že zaročena; saj zaroka pomeni upanje, da bo zaročenka kdaj tudi mati.

Marija je torej hotela reči angelu: Kako bom rodila sina, ko pa moža nisem niti do slej spoznala, niti ga ne bom odslej! Toda zakaj pravi Marija tako? Edino tako si je mogoče pametno razlagati njene besede, če je bila Marija sklenila, da bo ostala vedno devica, da bo ohranila devištvo celo v zakonu, če bi razmere nanesele tako, da bi se morala omožiti.

Sv. Luka nam je povedal, da je bila »devica zaročena možu, ki mu je bilo ime Jožef«. Nerazumljivo bi pa bilo, da je sklenila zaroko s trdno voljo, da bo ostala deviška, če ni s tem soglašal njen bodoči mož. »Kako se bo to zgodilo, ko moža ne spoznam?« S temi besedami Marija razodeva, da se je zaročila z Jožefom, potem ko sta se dogovorila, da ne bosta zakonsko živila. Tako so razlagali pripovedovanje sv. Luka o Marijinem oznanjenju v starih časih, tako v srednjem veku, tega mnenja so dandanes katoliški razlagalci Sv. pisma in nič drugače ne sodijo mnogi protestantski učenjaki.

Evangelijsko besedilo je tako jasno, da nobeno izkrivljanje in izbegavanje nič ne

¹ Nadaljevanje. — Začetek glej str. 172.

pomaga. »Kako se bo to zgodilo, ko moža ne spoznam?« »Nisem ga spoznala in ne bom ga spoznala. To je ovira, da bi se uresničila angelova napoved o spočetju in rojstvu.« Če bi bila imela Marija namen, kasneje z Jožefom živeti zakonsko, bi angelu ne bila ugovarjala, češ, da je nepremagljiva ovira tu, ki zabranjuje, da bi Marija spočela in rodila.

Angel ji govori: »Glej, spočela boš in rodila sina.«

Marija pa ga zavrača: »Kako, ko pa moža ne spoznam?«

Angel ji razloži: »Sveti Duh bo prišel nad te in moč Najvišjega te bo obsenčila«. Ali z drugo besedo: »Tvoje devišstvo bo ostalo nedotaknjeno in moža ti ne bo treba spoznati.«

In ko v Marijini duši še trepetah rahla bojazen za obljubljeno devišstvo, jo angel prepričuje, da Bog lahko preмага naravne ovire: »Glej, tvoja sorodnica Elizabeta je tudi spočela sina, v svoji starosti; zakaj pri Bogu ni nič nemogoče!« Čudež Jezusovega rojstva bo premagal še večje prirodne ovire.

Šele po tem prepričevalnem pojasnilu reče Marija:

»Glej, dekla sem Gospodova, zgodi se mi po tvoji besedi!«

Z drugo besedo hoče reči: »Zdaj dam svojemu življenju v nekem pogledu drugo smer, zdaj svoj življenjski vzor v nekem smislu popravim, toda ne za človeškega moža. Saj angel o njem ni govoril. Ampak le za Sveto, ki bo rojeno, ki bo Sin božji.«

*

A ugovarjali boste: Saj ni verjetno, da je Marija naredila zaobljubo devišstva, ko je bilo v tistih časih materinstvo v tako velikih časteh! Na to odgovarjam: Zgodovina pripoveduje, da je bilo ob Jezusovem času splošno razširjeno prepričanje, da bo Rešenika človeštva rodila devica. O tem so govorili ne samo Judje, ampak tudi Egipčani, Kaldejci, Galci, Grki, Rimljani. Ti poslednji so pričakovali, da se povrne Saturnov čas, zlata doba, ko bo vladal mož, ki ga je rodila devica.

Prerok Izaija je več ko šest sto let poprej napovedal, da bo devica spočela in rodila Emanuela. Ob Jezusovem času so zlasti na zapadnem bregu Mrtvega morja živele verske skupine Esencev, ki so se trudili za deviško čistost in so od popolnejših zahtevali zakonsko zdržnost. Gotovo tudi v Jeruzalemu in v Nazaretu ideal devišstva in zakonske zdržnosti ni bil popolnoma nepoznan. Pa naj bo že kakor hoče. Nihče ne more preko Marijinih besed: »Kako se bo to zgodilo, ko moža ne spoznam?« Tako govori dekle, ki je trdno sklenila, da vedno ostane devica! Marije Bog ni morda slučajno izbral za mater

svojemu Sinu, ampak je mislil nanjo od večnosti. Zato bi bilo nerazumljivo, da bi Mati božja ne imela posebno globokega spoznanja o plemenitosti devišstva, s katerim je božja previdnost hotela dvigniti v pogansko nečistost pogreznjeni človeški rod!

Toda dejal bi kdo: Če je Marija zaobljubila devišstvo, zakaj se je potem zaročila in poročila?

Bog je tako hotel! Hotel je, da njegov edinorojeni Sin pride na svet ne sicer iz človeškega zakona, pač pa v zakonu. Če je Jezus hotel dokazati, da je Mesija, je moral izhajati iz Davida. Že kot Marijin sin je bil sicer Davidovega rodu. A pred javnostjo je bilo treba, da je imel tudi vsaj postavnega, čeprav ne krvnega očeta »iz hiše Davidove«. Drugače bi ga ne bili priznali za Mesija. Zakon je bil potreben tudi zato, da se je zavarovala čast Device pred svetom, ki še ni mogel razumeti, kako se je to zgodilo, in bi bil Marijo gotovo proglasil za nezakonsko mater. Zato je Bog moral in pač tudi mogel najti »čistega varuha Device« in »rednika Sinu božjemu«.

Božja previdnost je tako naredila, da je bila Marija dedna hči. Kot taka pa se je morala po postavi in šegi poročiti z možem njenega rodu in mu izročiti svoje dedno premoženje.

*

Besede sv. Mateja: »Živel je z njo deviško, dokler ni rodila sina prvorojenca« se v slovenskem jeziku na videz res tako glase, kakor da bi bila Marija po Jezusovem rojstvu z Jožefom živila kot zakonska žena in kakor da bi se bil rodil še kak otrok. Toda v aramejskem jeziku je imel stavek tako obliko (ki se sploh ne da točno prevesti), da ni misel na poznejše zakonsko življenje in zlasti na poznejše otroke prav nič stopila v ospredje. Sveti Matej je s pogledom na potrebe svojih bralcev, judovskih kristjanov, hotel predvsem to poudariti in podčrtati, da Jezusovo rojstvo ni bilo prav nič odvisno od sv. Jožefa. Kaj je bilo pozneje, se mu ni zdelo potrebno razlagati, ker njegovi bralci o Marijinem devištvu po rojstvu Jezusovem niso dvomili.

Sv. Avguštin je po pravici zapisal: »Sveto pismo je treba razumeti tako, kakor govori Sv. pismo. Ima namreč svoj jezik; kdor tega jezika ne pozna, se bega in pravi: Ali je Marija še rodila? Kaj še!«

Tako bi nas lahko zbegala beseda »prvorojenec«, češ da prvorojencu mora slediti drugorojenec itd. Toda hebrejski izraz nima v sebi nobenega števnikar in označuje le otroka, ki ga je po Mozesovi postavi treba Bogu posvetiti, brez ozira na to, ali so za njim še drugi otroci. Saj tudi rečemo: Ta mati je umrla ob

rojstvu prvega otroka. Gotovo ne bo nihče mislil, da so bili še drugi otroci! Jezus se imenuje prvorojenec, ker mu pripadajo pravice in dolžnosti prvorojenca po judovski postavi (4. Moz. 8, 15), ki je prvorojence ločila od drugih in jih stavila v poseben razred.

V drugi Mozesovi knjigi beremo (12, 29): »Zgodilo se je pa opolnoči, da je Gospod pomoril vse prvorojeno po egiptovski deželi, od prvorojenega faraonovega, ki je sedel na njegovem kraljevem prestolu, do prvorojenega jetnice — in ni je bilo hiše, kjer bi ne bil ležal mrlič.«

Če bi bili Judje besedo prvorojenec razumeli tako, da je bil to prvi otrok, za katerim so bili vselej rojeni še drugi, bi bila takrat v Egiptu gotovo marsikatera hiša, kjer so imeli samo enega sina, ostala brez mrliča.

Nedavno so v Egiptu odkrili star judovski nagrobni napis iz dobe cesarja Avgusta, napis, ki hoče ovekovečiti spomin matere, ki je umrla ob uri, ko je dala življenje svojemu »prvorojencu«!

Podobno je z besedo »dokler«. (Živel je z njo deviško, dokler ni rodila sina prvorojenca.) Kakor pojasnjuje naše Sveto pismo, »dokler« pri Hebrejcih ne izrekuje ničesar o tem, kaj je kasneje. Navedli bi lahko več takih stavkov. Enega smo omenili že na uvodnem mestu: »Krokar (ki ga je bil Noe izpustil iz ladje) je izletel in se vrnil, dokler se ni voda posušila, to je: nikdar. Sv. Pavel pravi o Kristusu Kralju: »Kristus mora kraljevati, dokler ne položi vseh sovražnikov pred svoje noge.« (1 Kor 15, 25.) Apostol gotovo ne misli reči, da po zmagi nad sovražniki Kristus ne bo kraljeval! — V drugi knjigi kraljev 6, 23 stoji: »Mihola, Savlova hči, ni rodila sina do dneva svoje smrti.« Gotovo ga tudi potem ni! V peti Mozesovi knjigi 34, 6 beremo: »Noben človek ni zvedel za Mozesov grob do današnjega dne.« S tem Hebrejec prav nič ne trdi, da so zvedeli za Mozesov grob morda kasneje ali danes, ampak pove le, kako je bilo do danes.

Kako resnična je torej Avguštinova beseda: Sv. pismo je treba razumeti tako, kakor govori Sv. pismo. In res! Kako vse drugače zdaj v duhu hebrejskega jezika razumemo be-

sede sv. Mateja, ki niso nobenemu tedanjemu bralcu zbujale dvomov: »Jožef je živel z Marijo deviško, dokler ni rodila sina prvorojenca, in dal mu je ime Jezus.«

*

Nič se ne bojmo! Marija je bila devica do prvega božiča in je ostala devica do svojega vnebovzvetja, zato ji v litanijah čestitamo, da je Kraljica vseh devic. Če vam še kdaj vstane dvom, vzemite v roke prvo poglavje evangelija sv. Luka in berite počasi s preudarkom, enkrat ali dvakrat od 26. do 38. vrstice. Če je v svetovni književnosti marsikaj lepega, se mora reči, da je ta evangelijski odstavek čisto zlato. In ko vam bo to čudovito zlato zasijalo v dušo, boste v zadregi priznali: Kako sem mogel kdaj dvomiti o »Njej, ki moža ne spozna«!

In ko se ta Devica s silnim sklepom spremeni v ciborij za Sveto, ki bo rojeno, za Sina božjega, ponese bogastvo svoje sreče k Elizabeti in ji pove, da »velike reči mi je storil On, ki je mogočen in je njegovo ime sveto«.

Zdaj si pa mislite, če morete: »Marija, ki ji je Vsemogočni storil velike reči, Marija, s katero se je zgodilo, kar je po človeškem gledanju nemogoče, kar se še nikoli ni zgodilo, kar so ljudje na zemlji, Marija naj vse to pozabi in se vrne na stališče navadne, vsakdanje žene! Nikdar in nikoli!

In sv. Jožef, ki ga Bog vendar ni slučajno z razpotja pobral, ampak ga je od vekomaj izvolil iz stotisočev mož, Jožef, ki je vedel, da je to, »kar je spočela, od Svetega Duha«, Jožef, ki je doživel prvi božič in bil zraven, ko so se prišli klanjat angeli, pastirji, modri, Jožef, ki mu je Marija, ki je rodila brez bolečin, povedala, da ji je Vsemogočni ohranil devišstvo tudi ob rojstvu, Jožef naj od Nje, ki ji je Bog storil velike reči, zahteva vsakdanje reči? in zahteva, naj se Mati prečista in Devica častljiva vrne v položaj navadne, vsakdanje žene?

Nikdar in nikoli! Bog je pač mogel najti dostojnega varuha Devici, in po pravici Cerkev priznava, da je Bog v »neizrekljivi previdnosti blaženega Jožefa milostno izvolil za ženina svoje presvete Matere«.

J. Š.

»Bogokletje je satanski greh, lasten hudičem in zavrženim«. (Sv. Tomaž Akv.) — »Vsi drugi grehi imajo svoj vir v človeški slabosti ali nevednosti, bogokletje pa prihaja iz zlobnega srca.« (Sv. Bernard.)

Če mati umrje, otroci ne dobe več matere, oče pa še ženo. Zakonci, ki nimajo otrok, ne vedo, kaj je ljubezen.

Materi je najslabotnejši otrok najbolj pri srcu.

Če je otrok bolan, je materina roka najboljša in najmilejša zdravilo.

Kjer so otroci — tam je Bog. Otrók blagoslov še ni porušil nobene strehe. Oskrunjanje nedelje je kulturni zločin. (R. Svoboda.)

Nedeljsko delo vodi v brezposelnost. (P. Sal. Maschek.)

Nedeljsko posvečevanje je temeljni opornik božjega reda na zemlji. (Kardinal Bertram.)

Po dolini
v božji hram sem se podala.
V snu ravan je počivala;
tiha pred menoj ležala
je v temini.

Za gorami
zlata zarja je še spala...
Le danica je sijala
tam na vzhodu — kraljevala
med sestrami.

»Zvezde zlate!
Posestrime mi bodite!
Temno jutro razsvetlite,
varno stezo pokažite
preko trate!«

Vrhu grička
me pozdravi cerkev bela.
Vanjo pohitim, vesela,
in najrajši bi zapela
kakor ptička.

Soj gorečih
plamenic srebrnobelih
mi ožarja zlati kelih:
cilj želja srčno veselih
in ljubečih.

Brez pokoja
moje je srce iskalo
Tebe. Zdaj je vztrepetalo
in veselo zavriskalo:
»Vsa sem Tvoja!«

Marija Brenčič.

Vesela gora nad Št. Rupertom

Tudi znamenita šentrupertska župnija na Dolenjskem, ki je ena najstarejših v naši škofiji, je bila obljudena že v predzgodovinski dobi, kakor nam izpričujejo različne izkopanine izpred rimskih časov iz grobov in gomil okoli Rakovnika in po hosti proti Veseli gori in drugod. Iz rimske dobe pa se nam ni ohranilo nič spominov, kolikor vemo do zdaj, vendar pa je verjetno, da so bili tudi Rimljani naseljeni v okolici Št. Ruperta, saj je znano, da so prebivali v sosedni Mirni, kjer so izkopali že več rimskih ostankov, posebno okoli Spodnje Ševnice in na Trebincu, kjer so našli med drugimi stvarmi tudi zlat novc cesarja Anastazija I. (491—518), okoli sv. Helene pa rimske grobove, kakor tudi pri Volčjih njivah. Z Mirne pa je šla rimska cesta na Mokronog, kjer je bila tudi rimska naselbina, kakor je znano in kar sem omenil že v svojem spisu o Žalostni gori. Brez dvoma pa je prispelo krščanstvo že prav zgodaj v sedanjo šentrupertsko okolico, ki je tako blizu Trebnjega, kjer je bila rimska postojanka »Praetorium Latobicorum«, ob cesti, ki je vezala Emono-Ljubljano s Siscio — Siskom. To se da sklepati po prvotni starodavni cerkvi sv. Marjete na Veseli gori, saj je znano, da so bile v krajih, kjer so bile cerkve sv. Marjete po Slovenskem, kakor tudi po drugih deželah, najstarejše krščanske naselbine. Isto je tudi s cerkvami sv. Jurija in sv. Mihaela. Vsi ti trije svetniki imajo pri sebi zmaja, ki pomenja zmago krščanstva nad poganstvom. Ta cerkev sv. Marjete je bila pa najbrž tudi najstarejša cer-

kev sedanje župnije sv. Ruperta, saj je znano, da je stala že prej, kakor sedanja župnijska cerkev, namreč že l. 1489. V teku morda več stoletij pa je cerkev sv. Marjete na Veseli gori precej razpadla in ker je bila tudi majhna, so sklenili, da sezidajo na Veseli gori novo cerkev. Od l. 1715—1740 je bil v Novem mestu prošt Jurij Frančišek Ksaverij pl. Marotti, ki je bil od l. 1716 obenem tudi škof pičanski. Ta je bil arhidijakon za Dolenjsko in kot tak tudi vikar oglejskega patrijarha. Kot patrijarhov namestnik je opravljal tudi vsa škofijska opravila na Kranjskem. Zato je prihajal tudi večkrat v Št. Rupert.

V istem času je zaslovela posebno znamenita božja pot sv. Frančiška Ksav. na Straži pri Gornjem gradu na Štajerskem, ki so jo bili začeli zidati l. 1721 in izgotovili v l. 1728. V kaki časti so imeli ljudje to cerkev takoj, ko je bila dozidana, spričuje dejstvo, da se je zbralo že v istem letu na dan sv. Jakoba pri njej do 25.000 romarjev.

To češčenje sv. Frančiška Ksav. je napolnilo škofa Marottija, da je sklenil postaviti tudi na Veseli gori mesto cerkve sv. Marjete, božjepotno cerkev na čast sv. Frančišku Ksaveriju, ki so ga takrat že močno častili tudi po naših krajih kot zaščitnika v smrtnem boju in ob nevihtah zoper hudo uro. Naj omenim pri tej priliki mimogrede, da so sezidali cerkev istemu svetniku na čast tudi na Mirni gori nad Planino pri Črnomlju kot zavetniku zoper hudo uro in točo, Mogoče je pa tudi še, da se je škof Marotti tudi zato zavzel za tega

svetnika, ker je bil njegov krstni patron. Temeljni kamen za novo cerkev je položil škof sam 1. septembra 1723. l., začeli pa so jo zidati že meseca avgusta. Pri tej priložnosti se je izjavil škof, da naj bi se imenovala ta gora odselej Vesela gora (mons gaudiosus, Freudenberg), najbrž v nasprotju z Žalostno goro nad Mokronogom. Cerkev so zidali več časa, kakor so pač prihajali dohodki in podpore, kajti šele 25. maja l. 1732 je postavil škof Marotti za upravitelja cerkve Ivana Lužarja, kaplana v St. Rupertu, rodom Šentruperčana, ki je dobil za pomočnika 19. septembra l. 1733 Mihaela Wallija iz Ljubljane. Velike slovesnosti so se obhajale na Veseli gori posebno drugo nedeljo meseca oktobra l. 1733, ko je bil podelil papež Klemen XII. pop. odpustke. Ohranil se je zapisnik, ki potrjuje, da je bilo tega leta na Veseli gori opravljenih 1623 sv. maš, l. 1734 pa celo 1920. Obhajanih je bilo to leto od maja do konca leta 6000 ljudi. Vse to nam spričuje, da je bilo že takoj prva leta na Veseli gori veliko shodov, pobožnosti in procesij, in da so dohajali sem na božjo pot ljudje od vseh strani, pa tudi mnogo duhovnikov, ko je bilo vsako leto toliko sv. maš. Iz obilnega števila obhajancev — v 8 mesecih 6000 — pa lahko sklepamo, da takrat tudi vsakdanja sv. obhajila niso bila tako redka.

Največje cerkvene svečanosti so imeli na Veseli gori v nedeljo 4. septembra l. 1735, ko je škof cerkev posvetil. Že prej so opravljali v cerkvi različne pobožnosti in je škof birmoval. Ta dan pa so se zjutraj zgodaj začele sv. maše na oltarjih, postavljenih pod zvonikoma. Po osmih pa so se začele vrstiti številne procesije vernikov, ki so se želeli udeležiti te ne navadne slovesnosti, in sicer iz St. Ruperta, Mokronoga, Boštanja, Polšnika, Novega mesta, Mirne peči, Šmihela, Mehovega, Straže pri Novem mestu, Mirne in Sv. Križa. Ko bremo o tolikih procesijah in iz tako daljnih krajev, se moramo res čuditi vnemi in pobožnosti tedanjih vernikov, in to še ob tako slabih tedanjih potih in cestah.

Po posvečenju cerkve se je božja pot na Veseli gori vedno bolj širila in je prihajalo več in več romarjev. Tako je bilo l. 1735 že 2034 sv. maš, obhajanih pa 15.600 vernikov. Največ obhajancev je bilo l. 1747, namreč 27.500.

Naj navedem tu nekoliko pobožnosti in cerkvenih opravil na Veseli gori. Ob sobotah in pred prazniki so bile navadno litanije s kratko pridigo, če je bilo kaj vernikov. Ob nedeljah in praznikih sta bili dve sveti maši s pridigo, rana in ob desetih. V adventu do velike noči je bil popoldne tudi krščanski nauk. Vsako leto se je obhajala tu prav slovesno 9 dnevnic na čast sv. Frančišku Ksav.

Novi apostolski nuncij Hektor Felici v Belgradu

Ob sobotah v adventu med 9 dnevnic so bile ob petih zornice s pridigo. Takrat je bila cerkev vselej krasno razsvetljena. Samo na velikem oltarju je gorelo do 60 luči. V velikem tednu so se opravljali vsi predpisani obredi razen blagoslova krstne vode. Od binkošne sobote do nedelje presv. Trojice je bila vpeljana devetdnevnic za odvrnenje hude ure. V binkoštnih dneh je bil prvi večji romarski shod kar tri dni.

Ko so pa v drugi polovici 18. stoletja začeli krčiti število cerkvenih praznikov in sopraznikov, je začela pešati tudi prej tako obiskovana božja pot na Veseli gori, posebno pa še, odkar se je začela vlada cesarice Marije Terezije — zlasti pa vlada cesarja Jožefa II. vtikati v cerkvene zadeve. Ko je cesar prepovedal vse izredne procesije (l. 1784) ter odpravil vse bratovščine in cerkvene pobožnosti, so ti ukazi in prepovedi polagoma zadeli tudi tako slovečo božjo pot na Veseli gori.

✱

Poglavitne podatke za ta spis sem povzel po Ivan Steklasovi knjigi: Zgodovina župnije St. Rupert na Dolenjskem, ki je izšla leta 1913. V tej knjigi piše Steklasa na strani 194. spodaj v drugi

opombi: Po tej sliki (umirajočega sv. Frančiška v velikem oltarju) so se izdelovale tudi male božjepotne podobice za romarje, ki so prihajali na Strazho (pri Gornjem gradu na Stajerskem). Gotovo so se prirejale take sličice tudi za Veselo goro. Stari ljudje se še spominjajo, da so jih videli, vendar pa se do zdaj ni še nobena našla. Se manj sloveča božja pot Frančiška Ksaverija pri Planini v semiški dekaniji je imela take slike za romarje. Se zdaj se hranita dva taka klišeja za izdelovanje sličic v župnijskem arhivu na Planini. (Izvestja muzejskega društva. L. 1906. Str. 135.) Tako Steklasa! Kar se ni posrečilo odkriti pred 25 leti, se je našlo zdaj. Ma-

gistratni tajnik v p. g. Pavel Winter, o katerega zbirkah sem že pisal v svojih spisih v »Bogoljubu« glede Zaplaza in Žalostne gore pri Mokronogu, in katerega slike in podobice so bile tam tudi priobčene, ima tudi z Vesele gore tri podobice, ki jih je prav radovoljno odstopil, da se priobčijo s tem spisom vred v »Bogoljubu«, za kar mu izrekam prav srčno zahvalo. Od sličic ima ena (lesorez) podpis: S. Franc Xaveri is Vesele gore. Na dveh (bakroreza od: Christian Dietell, Graz) pa je na obeh enak podpis, in sicer: Gnadenbild S. Francisci Xaverii im Freudenberg in unter Crain geweiht und angerirt. J. Šašelj.

Pomembna avdiencia pri sv. očetu

Izredno veselje je napravil ljubljanski škof, prevz. g. dr. Gr. Rožman svetemu očetu Piju XI., ko je prišel »ad limina«¹ v Rim in je poglavarju svete Cerkve predstavil 35 članov

¹ »Ad limina« (apostolorum) pomeni prevedeno v slovenščino: K pragu apostolov, t. j. k pragu njih svetišč in grobov. V novejšem času pravimo, da gre škof »ad limina«, kadar se pelje po svoji dolžnosti (vsaka 3—10 let) v Rim, obišče baziliko sv. Petra in Pavla, se predstavi papežu in poroča o stanju svoje škofije.

slovenske dijaške Katoliške akcije (mladce Kristusa Kralja). Dijakom iz obeh slovenskih škofij so izkazovali v Rimu in še posebej v Castel Gandolfo pri svetem očetu posebno pozornost. Papežev obredar jih je postavil pri avdienci tik ob papežev prestol. Glasilo svete stolice je pisalo o nagovoru svetega očeta takole:

Sveti oče se je obrnil k mladeničem slovenske Katoliške akcije in poudaril, kako je ta skupina sestavljena iz dragocenih enot; zakaj teh 35 mladeničev ni došlo iz Rima ali bližnjega mesta, ampak iz Ljubljane v spremstvu svojega nadpastirja, ki je naš brat v škofovstvu in apostolskem poklicu...

Ti mladeniči, to moram naglasiti, so dobri, so odlični mladi ljudje. Njihova navzočnost mnogo pove, kakor mnogo pove navzočnost njihovega škofa, ki tako zelo gori za blagor duš in za čast božjo; že to mnogo pomeni, da je prav te mladce izbral za tovariše svojega romanja v Rim, da obišče grobove apostolov in da izpove namestniku Kristusovemu, rimskemu škofu, vso svojo pobožnost, vdanost in zvestobo. To je okolnost, ki nje veliko vrednost sveti oče tako močno ceni; močno je razveseljen, da mu ti ljubljani sinovi s svojo navzočnostjo dajo priložnost, da v njih pozdravi, blagoslovi in objame tudi vse, vsakega posameznika in vso množico, ki posveča svoje mlade moči Katoliški akciji, in sicer v oni Jugoslaviji, v oni Ljubljani in v oni domovini, kjer je svetemu očetu KA tako močno pri srcu, kjer je sveti oče s toliko vnemo želel, da jo vidi prav posebno cveteti. Hočemo in smo veseli, da se

Novo znamenje na šentjakobskem trgu v Ljubljani
Postavila ga je mestna občina. Na vrhu stebra ob vznožju Brezmadežne so kipi štirih zaščitnikov starejših ljubljanskih župnij: sv. Nikolaj, sv. Peter, sv. Janez Krstnik, sv. Jakob

tukaj prav posebno razvija, da prinese vse sadove, ki z njimi bogati dobrota in milost božja vse one škofije, kjer je KA tako vpe-
ljana in osnovana, kakor to zna naš dragi škof ljubljanski. Sveti oče srčno želi, da bi se to, kar se dela v Ljubljani v tem oziru, povsod v lepi in veliki Jugoslaviji godilo. Saj je stvar sama na sebi tako močno lepa! Saj Katoliška akcija po-
meni katoliško življenje, in le kdor jo tako gleda, vidi vso važnost KA, pa ve tudi, zakaj je svetemu očetu tako silno pri srcu. KA je zadeva katoliškega življenja, zato razumemo njeno posebno važnost, ki jo ima v veliki državi, katero papež tako iskreno ljubi...

Navzoči dobro vedo, da so v njihovi domovini tudi taki — in njih število ni majhno — ki niso prijatelji katoliškega življenja in delovanja, ga ne pospešujejo in ga niti ne želijo in tudi ničesar ne store, da bi pripomogli do čim večjega razvoja njegovega, da bi nudili ono pošteno, pametno in blagodejno pomoč, katero bi mu morale nuditi posvetne oblasti in vse vladavine. Kaj neki se je bati katoliškega življenja?! Saj se od katoliškega življenja vendar ni treba bati kakšnih nevarnosti, pač pa od komunizma in od boljševizma in nečesa, kar je morda še hujše, — v nobenem primeru pa ne od katoliškega življenja.

Dragim sinovom, ki so tukaj navzoči, in vsem, ki tako kakor ti pripadajo Katoliški akciji in v njej sodelujejo, pravi sv. oče: Glejte,

Marijino podobo prenesejo na prostor pred svetiščem

to je vaše veliko poslanstvo, ki je posebno važno v deželi, kakor je vaša, kjer ima katoliško življenje toliko dobrih in zvestih izvrševalcev, kjer pa zadeva tudi na toliko in toliko težav. Velika čast in slava je, če kdo posveti svojo mladost in vso svojo bodočnost zmago-slavju Jezusa Kristusa in razširjevanju njegovega kraljestva v lastni domovini. Velika čast in zasluga, ker bodo mladeniči, ki na ta način govorijo za Kristusovo čast, svoji domovini, — v kolikor je v njihovi moči — pripomogli

Tabor slovenskih deklet na Brezjah — 24. julija 1938

do največjega blagra in največjega blagoslova: da namreč narod živi Kristusovo življenje in življenje Cerkve in bo tako deležen blagoslova, obljubljenega vsem, kateri verujejo v Kristusa in spolnjujejo njegove zapovedi.

Ob sklepu je sveti oče podelil sveti blagoslov navzočim mladeničem, našemu škofu, duhovnikom in vsem krščanskim družinam in vsej državi.

Dan slovenskih deklet na Brezjah

24. julija 1938 se je zbrala na Brezjah pri Mariji armada slovenskih deklet, med njimi v prvi vrsti članice Marijinih družb, zastopnice dekleških krožkov in drugih skupin dekleštva in ženstva — do 12.000. To je bil prvi večji tabor slov. dekleškega svetá. Iz kakšnega namena je bil sklican? Ob prestolu Marije Device, Pomočnice kristjanov, ki so ji poštena slovenska dekleta iskreno vdana, so zborovalke napravile sklepe v duhu krstne obljube, da se hočejo v varstvu nebeške Zaščitnice trajno boriti zoper vsako zlo, da hočejo med slovenskim narodom po smernicah Katoliške akcije utrjevati katoliško življenje. Temelj katoliškemu življenju je zlasti krščanska družina. Tabor naših deklet je prav zato živo poudaril smisel za dobrine krščanske družine. Tabor je z ozirom na nevarnosti sodobnega okolja, ki z vsemi sredstvi pretkanega zapeljevanja krađe dekleško čast, opozoril, kje je treba iskati oporo božji in domovinski ljubezni. Tudi dekleta so poslanke in glasnice Kristusove ljubezni v besedi in dejanju. Za to poslanstvo, ki so zanj poklicane kot nositeljice bodočega rodu, se morajo pripravljati pri studencih božje milosti. Kardinal Mercier je nekoč zapisal

tehtne besede, ki veljajo vsem poštenim mladenkam: »Domovina in Cerkev vas potrebuje — in kliče ta vašo mladost. Od vas pričakuje, da boste prevzele dediščino preteklosti, jo obogatile in zopet izročile potomstvu.«

V tem smislu je izzvenel tudi presrčni govor prevzv. g. knezoškofa dr. Gr. R o ž m a n a, ki je uvodoma omenjal, s kako vidnim veseljem je sprejel na sopraznik Karmelske Matere božje sveti oče Pij XI. poročilo, da se pripravlja veliki tabor slovenskih deklet pri Mariji Pomagaj na Brezjah. Papež je podelil vsem blagoslov in obljubil, da bo v duhu ta dan na Brezjah. V svoji pridigi je naš nadpastir postavil vsem navzočim za zgled nebeško mater Marijo, ki je najlepši vzor devištva in materinstva, pa tudi vzor ponižnosti in potrpežljivosti. Glavna naloga večine deklet je pač v tem, da postanejo vzorne družinske matere svojim otrokom. Pozabiti pa ne smejo, da je poleg telesnega še duhovno materinstvo. V to duhovno materinstvo za vzgojo, za socialno pomoč, za dobrotelost, ki pomaža vzgoji nežne mladine — so pa poklicane prav tako in še posebno one mladenke, ki so se iz ljubezni do Boga odpovedale zakonu, pa se od-

Obznenbild S. Francis Xavieri am Freydenberg in unter Gm. gesencht und angeret.

S. FRANZ XAVIERI
IS VESELEGORE

Obznenbild S. Francis Xavieri am Freydenberg in unter Gm. gesencht und angeret.
V. Dacht Gm. Gm.

Vesela gora pri Št. Rupertu na Dolenjskem
Odtisi treh starih podob sv. Frančiška Ksav. (Glej opis)

likujejo v duhovnem materinstvu. Z vzglednim telesnim kakor tudi z marljivim duhovnim materinstvom se ustvarja trdna in zanesljiva podlaga za srečno bodočnost slovenskega naroda, in do te sreče naj nam pomaga Marija Pomočnica na Brezjah.

Od ranega jutra naprej je bila ta dan cerkev prenapolnjena, ves čas je bila tudi oble-

gana obhajilna miza, saj je bilo obhajanih 5300 oseb.

Primerni sklepi (resolucije) v zgorajšnjem smislu naj obude tudi v drugih, ki nismo mogli ta dan na Brezje, navdušenje za svete vzore in za življenje v ljubezni do Boga in do Device Marije.

A. Č.

Prva cerkev sv. Vincencija Pavelskega na Slovenskem

Kdo ne pozna svetega Vincencija Pavelskega? Komu ni znan ta veliki apostol krščanske ljubezni do bližnjega, ta od sv. očeta postavljeni zaščitnik vseh dobrodelnih naprav krščanske ljubezni?

Sv. Vincencij Pavelski se je rodil na južnem Francoskem v kraju Pui dne 24. aprila 1581. Že kot otrok je kazal izredno ljubezen do bližnjega in usmiljeno srce do ubogih. Bog mu je dal okusiti vsako vrsto človeške bede; na lastnem telesu je okušal človeško revščino, da je potem laže delal za njeno odpomoč. Bil je ujet od pomorskih roparjev in odpeljan kot suženj v Tunis v Afriko. Koliko je pozneje storil vprav za odkup krščanskih ujetnikov iz turške sužnosti! Ustvaril je čudovita dela v blagor siromašnih in trpečih. Organiziral je skrb za najdenčke, rešil veliko beraško vprašanje v Parizu; med tridesetletno vojno je pomagal celim pokrajinam in bil pravi angel na bojnih poljanah; lajšal je usodo jetnikov in galjotov ter odkupil mnogo ujetnikov iz turškega suženjstva.

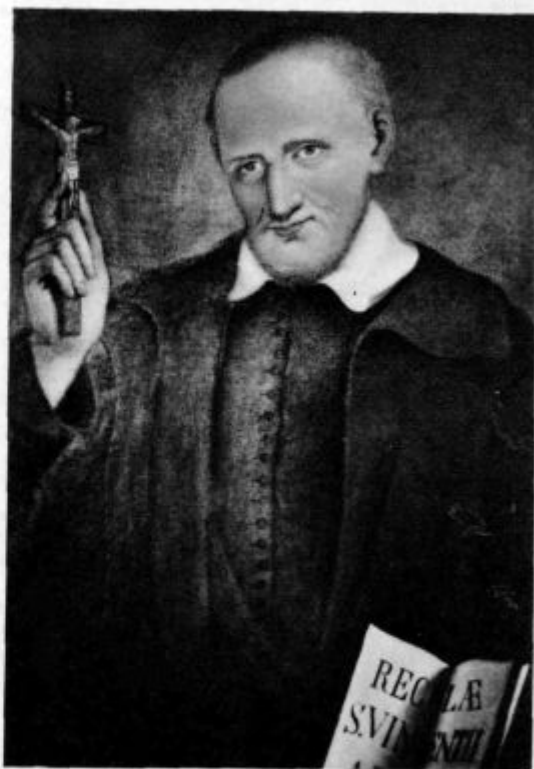
Tudi pri nas sv. Vincencija že dolgo poznamo. Njegovi duhovni sinovi, misijonarji, so poznani po vseh župnijah Slovenije po misijonih in duhovnih vajah, ki jih vodijo za vse stanove že od leta 1852, ko so se naselili pri Sv. Jožefu v Celju. Leta 1878 so se naselili v Ljubljani. In kateri Slovenec ne pozna Vincencijevih duhovnih hčera, usmiljenih sester, ki strežejo bolnikom in lajšajo vsako človeško gorje v najrazličnejših dobrodelnih zavodih?

Ta veliki apostol krščanske ljubezni pa še ni imel doslej cerkve med Slovenci. Pač imamo v Ljubljani v tako zvani prisilni delavnici (sedaj umobolnici) na Poljanskem nasipu kapelo, edino, ki je posvečena sv. Vincenciju.

Sedaj pa bo dobil ta apostol krščanske ljubezni tudi med Slovenci svoje svetišče. Dobrodelno društvo »Vincencijeva konferenca Srca Jezusovega« v Ljubljani zida v največjem delavskem okraju Ljubljane, v Zeleni jami, veliko mladinsko zavetišče za otroke onih staršev, ki so med dnem zaposleni v tovarnah, v službah, ali drugod na delu in ne vedo, kje

pustiti svoje otroke med dnem. Taki otroci so po večini v nevarnosti, da se po ulicah izgubijo in da dobi nanje vpliv bolj odrasla, pokvarjena mladina. To mladino bi rada obvarovala in naredila iz nje dobre člane človeške družbe; zato se je imenovana konferenca lotila, zaupa joč v božjo pomoč ter podporo javnih oblasti, kakor tudi v naklonjenost dobrih blagih src, velikega dela, da postavi mladinsko zavetišče v Zeleni jami v Ljubljani.

Poleg mladinskega zavetišča bo tudi velika javna kapela, ki bo posvečena velikemu apostolu krščanske ljubezni sv. Vincenciju Pavelskemu. Načrte za to zavetišče in za cerkev je napravil učenec mojstra Plečnika inženir g. Anton Suhadolc. Kapela, ki je tretjina

Sv. Vincencij Pavelski
apostol krščanske ljubezni

Poslopje dnevnega zavetišča z javno kapelo sv. Vincencija bo kmalu dodelano

nameravane bodoče velike cerkve, je v glavnem dozidana. Dolga je 20 m in široka 10 m; v njej bo prostora za približno 800 ljudi; ima kor in dvostransko galerijo. Služila bo za službo božjo prebivalstvu Zelene jame. Tako se imenuje severovzhodni okraj Ljubljane, ki leži med Šmartinsko cesto, ki vodi proti pokopališču pri Sv. Križu, in med železniško progo bivše južne železnice. Ves okraj ima že blizu 3000 prebivalcev. Je to izrazito delavski okraj. Ti delavci bodo imeli odslej »Boga delavca« v svoji sredi, kakor se je izrazil prevz. g. škof dr. Gregorij Rožman ob blagoslovitvi temeljnega kamna za zavetišče in za cerkev dne 30. oktobra 1937.

Sv. oče Pij XI. piše duhovnikom v svoji okrožnici »Divini Redemptoris« o brezbož-

nem komunizmu: »Pojdite med delavce! Pojdite zlasti med uboge delavce; sploh pojdite med uboge! kakor velevala nauk Kristusov in njegove Cerkve. Prevrtni ljudje skušajo namreč najprej tiste zapeljati, ki živijo v bedi. Če ne bodo duhovniki pomagali delavcem in ubogim in jih obvarovali ali rešili predsodkov in zmot, se bodo brez posebne težave vdali označevalcem komunizma.«

Veliki apostol krščanske ljubezni do bližnjega, posebno do ubogih, bo torej imel svoje svetišče sredi med njimi, da jih bo pritegnil h Kristusu.

Ako ne bo posebnih ovir, bo kapela kmalu blagoslovljena. Nato se bo začela v njej opravljati redna služba božja.

Seveda zidava kapele še ni poplačana. Upamo, da se bo v Sloveniji našlo toliko blagohotnih dobrotnikov, ki bodo hoteli podpreti zidanje tega prepotrebnega svetišča. Prebivalstvo Zelene jame, ki mu je to svetišče namenjeno, in Vincencijeva konferenca Srca Jezusovega v Ljubljani, ki ga gradi, se priporočata zato blagim dobrotnikom in vsem, ki so usmiljenega srca, za pomoč v prispevkih. Vsak najmanjši dar je dobrodošel in bo hvaležno sprejet. Darovi se lahko osebno oddajo pri cerkvi Srca Jezusovega v Ljubljani, ali se pa pošljejo po čekovni položnici: Vincencijeva konferenca Srca Jezusovega v Ljubljani, številka 16.655, ali pa na naslov blagajnika konferenca: Matija Čontala, misijonar, Ljubljana, Tabor 12. — Dobri Bog in pa patron krščanske ljubezni, sv. Vincencij, bosta plačnika.

M. Č.

Druga velesila

Katero polje je za obdelovanje najtežje? Brez dvoma: vzgojno polje. Na tem polju bi morali vzajemno pomagati in sodelovati poleg cerkvenega učenstva, poleg staršev in šole tudi vsa oblastva, ki so poklicana skrbeti za dušni in telesni blagor mladine in za srečno bodočnost domovine in države. Ta vzgoja se pa ne sme omejiti samo na telo in zunanost, marveč mora skrbeti predvsem za notranji, duševni, versko-nravstveni napredek, kar se pa danes le preveč prezira in odriva.

Pomočkov pri vzgoji sicer ne manjka; kaj, ko mnogi segajo samo bolj po vzgojnih sredstvih, kakor so n. pr. zunanja, telesna vežba, suha beseda o kulturi, sklicevanje na dostojnost, zunanja disciplina in strahovanje... Versko-nravne pomočke, ki edino morejo oblikovati in vzgojiti klene, neomajne, plemenite krščanske značaje — pa celo nekateri šolski vzgojitelji prezirajo: narav-

nim pomočkom dajejo prednost pred nadnaravnimi in večnotrajnimi pripomočki.

Pisatelj Ketteler je zapisal to-le pomenljivo rečenico: »Vera je prva, časopisje pa druga velesila sveta«. Ta izrek ima prav tako veljavnost za splošnost kakor tudi za vzgojo. Kolikokrat se to naglaša in dokazuje! Ker vemoč slabega tiska kakor silen vihar ugonablja npravstvene in verske dobrine ter hoče izpodriniti versko-nravno odgojo mladine, moramo mi katoličani, ki se borimo za kraljestvo Kristusovo, postaviti nasproti taboru protivnikov: vemoč dobrega, krščanskega tiska, posebno na vzgojnem polju.

Vsekdar je bila in bi morala biti splošno uvaževana trditev, da je za mladino to, kar je najboljše, komaj dobro; ta izrek zadeva predvsem mladinske knjige, mladinske liste.

Zakaj smo načeli prav sedaj to vprašanje? Spet agitacija, boste rekli. — Ne ugovarjamo. Pa je ta agitacija bolj važna in potrebna kot katerakoli druga. Če govorimo besedo za dobre mladinske liste, storimo to iz plemenitega namena, da pripomoremo na noge takim mladinskim listom, ki niso ne le neoporečni, marveč res povsem versko-vzgojni, npravstveno-utrjujoči, in so zato trdna opora krščanskim staršem in odgojiteljem. Listov, pisanih v slovenskem jeziku, kateri si prisvajajo lepozveneče naslove mladinskih časopisov in hočejo biti vzgojni, a ne na temelju večnoveljavnih evangelijskih nauk in Kristusovih vzgojnih naročil — takih listov namreč, ki niso ne tič ne miš, imamo danes preveč. Ne bomo jih imenovali. Taki so, da niso ne protiverski in tudi ne verski, marveč medli, brez barve. Človek ne more naravnost proti njim nastopiti. Lahko pa uporabimo zanje ono značilno besedo Kristusovo: »Kdor ni z menoj — je proti meni.«

Mi kot katoliški kristjani pa hočemo, da se naša mladina združuje pod zastavo Kristusovo, da se vzgaja v duhu Kristusovem. Prav zato pa moramo mladini dati v roke zanesljivo krščansko vzgojno berivo, take mladinske liste, ki pomagajo vzgajati krščanske značaje, verskonravno živče mladce, zveste domoljube in zanesljive državljane.

In v tem smislu je pisan in urejevan naš list »Vrtec« (za nežno mladino pa »Luč«).

Zakaj pa letos to mladinsko glasilo »Vrtec«, ki ima za seboj že številna desetletja, prav posebno in iskreno priporočamo?

Zato, ker imamo več razlogov. Prvič, ker bo sedaj prenovljen in povečan. Prevzeli so ga namreč naši krščanski učitelji (učiteljice), ki so združeni v »Slo m š k o v i družbi«. Ta družba ima za vzor našega svetniškega vzgojnega slovenskega pisatelja: škofa A. M. Slo m š k a. Dosedanje lastništvo je prepustilo list tem zanesljivim vzgojiteljem v prvi vrsti zato, da se ga bodo s tem večjim pogumom in veseljem oprijeli, da ga bodo tem uspešneje negovali in širili.

Drugič je zelo treba uvaževati dejstvo, da se povodenj mlačnih listov, ki preplavljajo naše šole, ne zavre z godrnjanjem, marveč z ustvarjanjem in razširjevanjem boljšega, zanes-

Kapelica na Pejcah pri Jesenicah

(Postaviti jo je dal na č. Kristusu Križanemu g. Novak Jakob, Jesenice — pod Mirco)

ljivega in krščanskega mladinskega tiska. Med tako berivo spada »Vrtec« (»Luč«).

Tretjič bo »Vrtec« prinašal odslej več in zanimivejših slik, zlasti pa takih sestavkov, ki jih bo učiteljstvo pri šolskem pouku uporabljalo kot šolsko berivo, za kar je minister prosvete že dal dovoljenje.

Četrthi bo vsebina vsake številke sila pestra, raznovrstna, poučna, zabavna, domoljubna in patriotična, predvsem pa vzgojna v pravem, krščanskem smislu besede.

Starši, učitelji(ce), vzgojitelji, mladinaljubi! Ne prezrite teh vrstic! Gre za srečno bodočnost, za krščansko vzgojo slovenske mladine.

A. C.

Sveto pismo

Papež Pij XL je leta 1928. o Sv. pismu tole zapisal: »Nobena knjiga ne more duši govoriti s toliko lučjo resnice, s toliko močjo zgleda in s toliko prisrčnostjo — kot sveti evangliji.

✱

Maršal Čangkajšek, šef kitajske vrhovne oblasti, je nedavno v nekem govoru poudaril tole: »Brez nadnaravne vere ni mogoče, da bi človek

razumel pravi pomen življenja. Brez vere je težko kaj izvršiti. Že 10 let sem kristjan in v tem času sem bil marljiv bralec Sv. pisma. Nikoli pa svete knjige nisem raje imel kot za časa svojega dvotedenskega ujetništva v Sianfu. Edino, kar sem od stražnikov zahteval, je bilo Sveto pismo. Iz njega sem premišljeval. Nikoli nisem veličine in ljubezni Kristusove bolje razumel kot takrat.«

Za ciljem

*O ozvišeni cilj moj, kdaj pridem do te?
Saj že hrepenenja umira srce!
Miru in pokoja mi najti ni moč;
za ciljem hiti mi pogled duše vroč.*

*Opire velike — kdo úme naj jih!
Prav blizu pa čutim še satanov dih:
zavesti me hoče, ukrasti mladost,
uničiti srečo, zatreti krepost.*

*Krog mene besnijo valovi svetá,
se doigajo drzno slabosti srca.
A v hipih usodnih pri meni je stal
moj Jezus, ki vsekdar pomoč mi je dal.*

*Če duh bi hudobni še huje divjal
in drzno opire na pot bi mi stlal:
za ciljem hitim in se nič ne bojim,
saj v parstou zdaj toojem, moj Jezus, živim!*

Angela Kerin.

Skrivnostni klobuk

Neapeljska novela. Nemški napisal Hermann Frenken. — Prevedel in priredil Janko Moder. (Dalje.)

Ker je nehalo deževati, je baron nekaj časa ostal pred hišo in si ogledoval obnebe, na katerem so raztrgani oblaki dopuščali, da se je videl tu in tam košček modrega neba. Vprašal se je, počemu je prav za prav prišel sem in v svoji raztresenosti ni mogel najti odgovora.

Ko se mu je potem povrnil spomin, je začutil leden strah. To, kar je zdaj nameraval storiti, se mu je zazdelo težje kot takrat krvavo dejanje samo. Saj se je vendar zdajle nameraval povrniti na kraj hudodelstva, moral bo še enkrat pregledati vse strahote in jih v duhu iznova doživljati. In zdelo se mu je, da se mu noge obotavljajo, da bi ga nosile, njegove oči, da bi ga vodile in njegovo srce, da bi bilo v teh strašnih minutah. Le z največjo težavo se mu je posrečilo, da je potlačil to naraščanje slabosti. Vtaknil je ključ v ključavnico in stopil v pritlično dvorano, kjer je takrat pričakoval gospoda Cirila.

Iz dvorane se je njegovo oko poglobilo v dolgo, temno vrsto zapuščenih sob, ki so bu-dile v njem toliko spominov.

In v razburjenem baronovem duhu se je začela preteklost mešati s sedanostjo. Zdelo se mu je, da istočasno živi dvojje raznovrstnih življenj in da ne more več razločevati, kaj se je zgodilo in kaj naj se zgodi. To je šlo tako daleč, da je v čudni odsotnosti duha vsak čas obračal oči v nasad, če se ne bo mogoče na koncu drevoreda pokazal duhovnik Ciril.

»Kaj, če bi se pokazal!« je rekel nenadno z votlim glasom. In začel je z vročo iskrenostjo želei, da bi gospod Ciril zares prišel: to bi bil potem dokaz, da so bili vsi njegovi strahovi le izrodek preveč razgrete domišljije, da vsa ta zasovražena preteklost ni nič drugega kot izrodek strahu. In potem bi Svetokriški začel novo življenje, vredno svojih očetov, kratko povedano, postal bi poštenjak, vreden spoštovanja, ki mu ga je dobro podeželsko ljudstvo ohranilo še prav do tega trenutka...

Tako je pretekla ena ura, ne da bi se mrko gledajoči mož zavedel časa. Globoka tišina, moreča, omo-tična vročina se je kuhala v prostoru.

In neko hrepenenje, še bolj nerazložljivo kot vse drugo, je zgrabilo barona. Zakaj ni šel h gospodu Antonu, duhovniku, da bi mu vse odkritosrčno in skesano priznal?

V zvoniku župnijske cerkve je udarilo dve in spet je spoznal glas zvona, ki je bil

*Udeleženske duh. vaj v Št. Andražu (Polzela)
(Glej dopis str. 189, št. 8)*

prej njegov zvesti spremljevalec. Ta zvon je preganjal strah iz njegove otroške duše; tisti zvonovi so bili, ki so ga zjutraj budili iz spanja, ko se je na vzhodu pravkar zdanilo in ko so se začeli prebujati in žvrgoleti prvi ptiči; isti tudi, ki so zvečer utrujenega dečka poklicali k počitku.

In zdelo se mu je, da ta dva udarca ob zvon hočeta zaklicati: »Pridi vendar že, priidi!« — Toda ta negotovost ni dolgo vzdržala; baron se je hitro otreseel misli na kesanje. V prepričanju, da njegova rešitev in njegova prostost zdaj zavisita samo od njega samega, je odločno začel iskati onega strašnega tožnika, oni usodni klobuk. Prehodil je vse sobe in hodnike najprej z okorno počasnostjo, potem z naraščajočo naglico. Prišel je na majhno dvorišče, ki ga je obdajalo zidovje s hlevi. Tukaj se je za trenutek ustavil. Občutil je nekakšno potrebo, da mora zbrati vse svoje moči.

Žile na njegovih sencih so se napele do skrajnosti. V gluhi tišini jih je razločno slišal, kako razbijajo.

S prostora, kjer je bil, še ni mogel ničesar videti, kar bi mogoče ležalo med kupom peska in kamenja. Moral je iti vsaj še tri korake naprej. Tri korake! Zanj neskončno dolga pot!

Kaj ni bila mogoče smrt, ki je tam čakala v zasedi?

In že se je mislil obrniti; toda nekaj, kar je bilo močnejše kot njegova volja, ga je zadržalo.

Potem je kar tam poskušal stegniti vrat: mogoče bo vendar lahko že s svojega sedanjega prostora kaj zagledal in se mu ne bo treba truditi naprej.

Toda ni mogel.

Tedaj je s skrajno napetostjo svojih moči stopil za korak naprej.

In zdaj je videl — da je bilo še vse prav tako, kakor je takrat pustil; pesek, opeka, veliki kamen in v pesku skriti železni bat. Nič spremenjenega, vse na svojem prostoru.

Toda klobuka ni bilo več tam!

»Za vraga!« je v silnem strahu zastokal baron.

V tem trenutku se je iz hleva zaslišalo nekakšno šumenje in pokazal se je pes, velik, črn pes, ki se je ustavil na pragu in s svojimi rumenimi očmi radovedno ogledoval tujeга človeka.

Baron je zatulil kot divja zver, če jo daviš.

»Stran!« ...

Pes je spet izginil proti hlevu.

Svetokriški se je oddahnil in se zavedel.

»Kakšen bedak sem«, je zagodrnjal. »Saj to je vendar Salvatorjev pes!«

Še zmeraj je po vsem telesu trepetal. Čutil je, da mu pojemajo moči; bal se je, da bo

padel v omedlevico. Toda, če bi se zgrudil, bi bil izgubljen. Zatorej ni smel izgubiti glave; moral je preudarno, čisto pametno razmisliti ...

Salvator je umrl šele nekaj dni po umoru. V tem času je prav lahko v svojem trajnem dolgočasju stopil kdaj tudi na dvorišče in seveda našel klobuk ter ga pobral. Tudi to ni izključeno, da mu ga je prinesel njegov pes.

Potem ko je bil klobuk na ta način najden, ni bilo nič naravnejšega kot to, da ga je Salvator odnesel v svojo izbo, dokler se ne oglasi lastnik.

Baron je zato takoj odšel v njegovo sobo, da bi se prepričal.

Našel je samo omaro, stole in leseno ležišče in slamnjačo. Odprl je predal — nič. Odprl je drugega, tretjega, pogledal pod omaro, pod posteljo, preiskal tudi slamnjače od vseh strani — spet nič.

Zdaj je odšel na vrt. Saj je vendar še zmeraj mogoče, da pes, ki je našel klobuk, svojega plena ni odnesel gospodarju, ampak ga skril na vrtu ali v rastlinjaku.

Baron je torej preiskal ves vrt, vsako gredu in vsak grm, navsezadnje je stekel celo v rastlinjak, kjer je bila pasja koča, pa je našel samo nekaj oglodanih kosti.

Blazen strah ga je spreletel, planil je nazaj v hišo in začel iskati v vlažnih prostorih po vseh kotih; potem je šel po stopnicah navzgor in preletel po vseh dolgih vrstah zgornjih, skoraj razrušenih sob, pa je spet hitel navzdol po polžastih stopnicah v kletne prostore, da bi preiskal najtemnejše kote. In vendar je bil že prepričan, da je vse njegovo iskanje brez uspeha. Toda bičala sta ga strah in razdivjano hrepenenje, da bi zgrabil vražji klobuk, ki se mu je izmikal iz rok in se mu posmehoval. Baron je čutil, da prav ta klobuk lahko postane njegov izdajalec.

Nenadno se je ustavil.

»Toda — mogoče sem ga vendarle zagrebel z njegovim gospodarjem vred v vodnjak?«

Potem pa se je moral najprej vprašati, če sploh čuti v sebi potreben pogum, da bi odstranil kupe peska in kamenja, dvignil veliki kamen in — pogledal, kaj leži pod njim. In tedaj je že tudi jasno videl pred očmi: nesrečno strto glavo, to sivo duhovnikovo glavo, ki so jo razbili njegovi udarci.

Nič več ni zmozel prenašati teh strašnih podob, ki so mu grozile z blaznostjo. Moral je opustiti brezuspešno preiskovanje. Skočil je na svojega konja in v divjem begu odbrzel.

Moral je uporabiti precej moči, da se je vsaj kolikor toliko spet zbral in opomogel, ko je od daleč videl, da gre proti njemu občinski pisar.

»Zdajle sem se domislil,« ga je nagovoril baron, »kar ste mi pravili o tistem Salvatorjevem nečaku; kaj je že bilo?«

»Izročil sem mu pokojnikove stvari.«

»Oh!« se je izvilo baronu, kateremu se je nenadno zazdelo, da vidi drobno senco upanja. »In od kod je tisti človek?«

»Iz Vinj, visokost; tam ima gostilno 'Pri dobri kapljici'.«

Zdaj je baron dopustil, da je konj počasneje stopal po razmočeni zemlji. Sonce je spet dobro pripekalo, zrak pa je bil od prejšnjega dežja še precej čist in oster.

*

Medtem se je dobri župnik Anton potrudil, da bi čimprej olajšal svojo vest.

Odkar je prišel v njegovo posest prelepi klobuk, ki ga je brez vednosti in volje zamenjal za svojega slabega, se je neprenehoma spraševal, kdo neki bi mogel biti lastnik in komu naj ga vrne.

Kako neki je ta novi, prelepi prelatski klobuk zašel v izbo revnega služabnika? Ni si upal o tem spraševati barona, kajti ta gotovo ni mogel o stvari kaj dosti več vedeti kakor on sam, ker ga ni bilo pri Salvatorjevi smrti. Kaj je mogoče starega služabnika obiskal kak njegov sorodnik prelat? To je bilo malo verjetno. Ko na to vprašanje ni mogel najti nobenega zadovoljivega odgovora, se je gospod Anton odločil, da bo pisal nadškofijskemu generalnemu vikarju. Odgovor, ki ga je od tam dobil, se je glasil, da bi lastnik klobuka, če se je gologlav vrnil v mesto, moral to na vsak način opaziti in bi se gotovo zanimal zanj; sicer pa sploh noben prelat ni odšel k Svetemu Križu.

Dobri župnik je torej poslal zvonarja Martina v graščino, da bi vsaj svoj stari klobuk spet dobil. Martin pa se je vrnil z naznanilom, da je graščina zaklenjena. — Toda gospod Anton ni bil mož, ki bi mogel obdržati tujo lastnino. Ker se mu ni posrečilo, da bi našel pravega lastnika, se je domislil, da bi ga odposlal trgovcu, čigar naslov je bil všit v podlogo v klobuku; brez dvoma se bo ta še lahko spomnil, komu je prodal tako sijajno pokrivalo. Naročil je torej zvonarju, naj skrbno spravi prekrasni predmet v leseno škatlo in jo odda na pošti.

*

Ko je baron prišel domov, ga je že čakalo Lenorino pismo.

Dragi Kornelij!

Zakaj mi nič ne pišeš? Ali se Ti je kaj zgodilo? Vsak dan vsa nestrpna pričakujem pismo. »Ali je kaj zame?« Toda vsak dan je isti odgovor: »Nič.« Tisti neizprosni nič!

Pa saj nisem huda nate, Kornelij! Vem,

da imaš vse polno skrbi in dela. Da se le kdaj spomniš name, pa sem srečna. Kajne, da se spomniš, Kornelij?

Veš, kadar mi je najhuje, pa poklekнем pred oltarček Brezmadežne, ki sem si ga napravila v svoji izbici, pa mi kmalu odleže. In veš, kdo me še hodi tolažiti? Stric Metod. Saj ga menda poznaš? Včasih vem, da sem Ti veliko pripovedovala o njem. Živ svetnik je, Ti pravim! Zdaj je bil dvajset let v misijonih, kjer je toliko oslabil, da ni več zmožl težje svojega poklica. Vrnil se je v domovino, da se odpočije in pozdravi.

Prišel je k meni, ker je mislil, da sem še zmeraj lastnica velike hiše. Prosil me je, naj mu za nekaj časa dam miren kotiček.

Toda kje naj pri meni dobi miren kotiček, ko ga še sama nimam! Prav pred tednom je potekel rok, ki mi ga je postavil varuh za vračilo. In zdaj nisem več lastnica hiše, ampak le zadnja stanovalka v nji!

Lahko verjameš, da mi je hudo. Stricu Metodu sem pravila o Tebi, in veš, kaj sem ga prosila? Če bi naju hotel on poročiti. Srčno rad mi je obljubil. Ali si zdaj hud name, Kornelij?

Veš, še nekaj bi Te rada prosila. Glej, stric Metod in jaz sva tukaj v Milanu skoraj brez strehe. Ali bi nama ne dovolil vsaj za nekaj časa, da se preseliva v Tvojo graščino? Ali pa vsaj stricu, ki je bolan?

Kaj ne, da mi boš izpolnil to prošnjo in da ne boš hud?

Z veliko nestrpnostjo bom vsak dan pričakovala Tvojega pritrdilnega odgovora.

Ljubeča Te
Lenora.

Baron je sprva bral zelo površno in brezbrizno. Ves je bil še v mislih pri klobuku, ki ga ni našel. Toda vsebina pisma ga je vse bolj razburjala.

Kaj res ne bo imel miru pred duhovniki? Ali ne stoji kot začaran in brez moči sredi usodnega dogajanja?

Skoraj vso noč je premišljeval o svojem položaju. Živčna utrujenost in razbolelost mu je risala pred skelečimi očmi privide strahu in groze. Naslednji trenutek pa ga je spet zazibal v sladko sanjarjenje, polno zadovoljstva in mirne sreče. Mislil je že, da bo spet vse dobro, a prihodnja podoba je bila še strašnejša od prve. Tako skoraj vso noč ni zatisnil očesa, da bi se naužil krepčilnega spanca.

Zgodaj zjutraj je vstal in odšel v mesto. V kavarni je spil črno kavo in pregledal časopise. O njegovi zadevi nobene besede.

Neko zadovoljstvo in pomirjenost ga je obšla. Torej je lahko brez skrbi. Na poti proti domu je oddal na pošto brzopjavko. Povabil je Lenoro, naj pride s stricem k njemu v Neapelj.

Diplomati na duhovnih vajah. Pod častnim vodstvom in po prizadevanju apostolskega nuncija v Haagu na Nizozemskem so imeli nedavno duhovne vaje člani diplomatskega zbora (zastopniki vnanjih držav). Trajale so tri dni in jih je vodil jezuit p. Vauplane, bivši vojni kurat. »Reši dušo svojo« — ta klic doni na ušesa z isto resnostjo preprostemu človeku kakor učenemu diplomatu!

Kaj premorejo drugod. K evharističnemu kongresu v Quebecu je došlo iz Kanade in iz Združenih držav 200.000 vernikov in 45 škofov. Zastopnik sv. očeta je bil kardinal R. Villeneuve. Posebno slikovitost je dalo kongresu številno zastopstvo katoliških Eskimov. Jedro vse proslave je bilo pač skupno sveto obhajilo. 270 duhovnikov je bilo določenih, da so delili vernikom angelski kruh: sveto Rešnje Telo.

Kanadski petorčki, ki smo o njih svoj čas pisali, so doživeli že četrto leto starosti. Vzga-ja jih državna oblast iz znanstvenih razlogov. Starša sta katoličana, pa imata težave glede krščanske vzgoje, ker je n. pr. zdravnik, ki v imenu oblastva nadzira zdravstveno stanje petorčkov, menil, da povzroča učenje verskih molitev tem otrokom prevelike težave. Oče petorčkov si je moral pri sodišču izvojevati pravico, ki mu gre po naravnem zakonu: da imajo namreč starši polno pravico v vprašanju verske odgoje. Prav tako so staršem priznali pravico, da od države določene učitelje in oskrbnike otrok priznajo ali pa odklonijo, če bi spoznali, da niso primerni in verni.

Socialno zborovanje so imeli v Milwaukee (Sev. Amerika). V svojem govoru o »Cerkvi in socialnem vprašanju« je poudarjal nadškof Stritch zlasti tole: »Neobhodno potrebni socialni kreposti sta pravičnost in ljubezen do bližnjega. Tudi tu se je treba držati reda: pravičnost je na prvem mestu; ljubezen sledi tam, kjer pravičnost ne ustreza. Nikoli se ne smemo vdati, da bi zahtevali to od »Karitas« (dobrodelnosti), kar je dolžnost pravičnosti. Tega načela se drži Cerkve in zahteva, uporabljajoč svojo moralno oblast, da ga uvažujejo vsi verniki tudi v življenju. Tako nudi vsem narodom najizdatnejše sredstvo za rešitev socialnega vprašanja.«

5000 Indijancev je podpisalo prošnjo na svetega očeta, da bi se pričel proces za svetniško proglašenje indijske deklice **Kateri Tekakwitha**, ki je umrla v sluhu svetosti. Ta deklica, »lilija rodu Mohawk« — je umrla leta 1680. Pokopana je ob reki Sv. Lovrenca, kamor katoliški Indijanci radi romajo.

Cestni misijon. V bogoslovnem semenišču St. Louis (Sev. Amerika) imajo društvo »Katoliški motorni misijon«, ki je sklicalo v petih osrednjih mestih Združenih držav počitniške tečaje za bogoslovce, da jih pripravijo za cestne pridige in misijone. — To je kos modernega dušnopastirskega dela, ki gre za izgubljenimi ovčicami tudi na javne prostore.

Tako pa že gre... Mestno županstvo v Veroni je razpisalo posebne nagrade za one stražnike, ki se izkažejo, da so najbolj uspešno nastopali proti javnim preklinjevalcem. Uspeh je prav zadovoljiv, kajti razdeljenih je bilo 20 nagrad po 100 lir. Vatikansko glasilo »Osservatore Romano« priporoča, naj bi plačan boj proti kletvini poskušali vpeljati tudi drugod.

»Narod se bo trajno zdrav ohranil, če se more opirati na zdrave krščanske družine... Zdrave pa so po besedi kralja Jurija V. samo one družine, ki Boga ljubijo. Prva in najboljša šola je družina...« (Iz govora kardinala Hinsleya v londonski dvorani »Albert Hall«, ki ga je poslušalo 10.000 katoliških žen.)

Ni še nadomestila. V Frankovi Španiji manjka duhovnikov. V škofiji Barbastro je bilo n. pr. pred državljansko vojno 100 duhovnikov; od teh je samo 34 živih, vseh župnij je pa 154. Sv. oče je dovolil, da smejo posamezni duhovniki več župnij oskrbovati in ob nedeljah v treh različnih župnijah maševati.

Preprosto in dostojno. Šibeniški list »Katalog« je pred meseci objavil dopis nekega Evropca, ki pa biva sedaj v Pekingu na Kitajskem. V dopisu izraža odkrito spoštovanje do Kitajcev in Japoncev. Pa zakaj? Zavoljo čuta dostojnosti in poštenosti. Nato pripoveduje, kako je mestno poglavarstvo v Pekingu izdalo povelje, da morajo biti vsi prebivalci preprosto in dostojno oblečeni. Javna kopališča imajo posebne mestne nadzornike... Dopisnik nato primerja ondote razmere z razvadami v naših obmorskih kopališčih, ko se ulice pretvorijo tako rekoč v mesnice...

Nato dostavlja dopisnik: »Najbrž bo kdo zaničljivo zamahnil z roko, češ, to piše gotovo kak starokopitnež, ki ne pozna ne življenja ne lepote. Toda varate se. Sem v cvetu mladosti in ljubim življenje. Ne maram se hvaliti; toda ni jih malo, ki zatrjujejo, da imam mnogo zmisla za lepoto, pa če hočete, tudi za žensko obleko. In prav zato, ker ljubim življenje in ker imam zmisel za lepoto, se ustavljam proti pretirani goloti in preziram razgaljenost, ker je neokusna, odvrtna in pohujšljiva.« Tudi dr. Knific, profesor v zavodu sv. Stanislava, ki je potoval okrog

Afrike, zatrjuje, da je v čisto zamorskih mestih med črnici opazoval življenje na trgu in se prepričal, da je ženstvo docela spodobno oblečeno.

Pri nas pa enkrat ena nerodnost, drugič druga. Poprej je bilo treba grmeti proti preveč izrezani obleki, danes se je pa nesrečna moda oprijela neokusnosti tesnobe v ženski obleki, ki je dosegla tu in tam že višek ogabnosti. O, satan zna nastavljaliti svoje mreže na več načinov, pa se v ta namen poslužuje pomočništva v človeških osebah. Ko bi se taki, ki mu pomagajo, vsaj zavedali svoje sramotne in grešne službe!

Smrtna kosa. Velika šentjernejska župnija na Dolenjskem je izgubila svojega župnika in dekana. Iznenadilo nas je 31. julija t. l. žalno poročilo, da je po več prestanih operacijah nenadoma izdihnil blagi g. Jožef Anžič, dekan leskovške dekanije, star šele 54 let. Služboval je kot kaplan v Šmartnem pri Kranju, nato kot ekspozit in romarski duhovnik pri Sv. Joštu n. Kr.; dalj časa je vodil težko škocijansko župnijo in končno se je nedavno preselil v Št. Jernej. Povsod je poleg cerkvene službe, ki jo je vestno opravljal, skrbel za društvene in druge organizacije. Naj mu ljubi Bog nakloni večno plačilo v nebesih!

V mestu St. Gallenu v Švici je umrl ondotni škof dr. Alojzij Scheiwiler. Ko se je mudil v Rimu, ga je napadla neka tropična bolezen, ki je še mladostnemu škofu zadala kal smrti. Smrt tega tujega škofa omenjamo zato, ker je bil duša kongresov Kristusa Kralja. Svoj čas je pa bil v Zurichu tajnik krščansko-socialnega gibanja, pa so ga zato »rdeči« močno po strani gledali. Za gibanje mlade svetovne organizacije »Regnum Christi« je smrt tega odličnega nadpastirja nemil udarec.

V Ameriki je umrl župnik Janez Smolej (Dodaj City, Kansas). Pokojni se je rodil v Kranjski gori. V gimnazijo je hodil v Ljubljani. Bil je izboren latinec in močno nadarjen. V Ameriki je deloval kot župnik več ko 30 let. Medtem je bil l. 1922 več časa v domovini, na Jesenicah, kjer živi njegov brat. Mnogo je pisal v ameriške nabožne liste (n. pr. v »Ave Maria«). Po njegovem prizadevanju je bilo postavljenih več novih cerkvá. R. i. p.!

★

Sv. oče Pij XI. in Baragovo semenišče. Ko je bil ljubljanski škof dr. Gr. Rožman na sopraznik Karmelske M. b. sprejet pri papežu v Castel-Gandolfu, je pokazal tudi načrte za ljubljansko novo Baragovo semenišče. Papež se je za novo stavbo močno zanimal in pripomnil, da bo načrte pregledal ponoči, ko nima spanja; čez dan pa ima mnogo zaposlenja. Nato je pa rekel: »Papež nima denar-

ja, ker uprava cerkvene države mnogo stane. Te dni je pa od nekod prišlo nekaj denarja, pa naj ima del tega (10.000 din) tudi ljubljansko Baragovo semenišče, kar naj bo v spodbudo drugim, ki zmorejo več dati.«

Kmalu po avdienci so se imele pričeti duhovne vaje za duhovnike ljubljanske škofije, ki se jih je udeležilo s knezoškofo vred 124 gospodov. Sveti oče je naročil, naj škof gospodom pri duhovnih vajah pove, da se bo tudi on sam po ljubljanskem škofu soudeleževal in da podeljuje vsem prav posebni očetovski blagoslov.

Sveta Hema. V celovški škofiji, kjer so imeli od 26. do 29. junija deloma v Celovcu, deloma v stolni cerkvi v Krki velike svečanosti z evharističnimi pobožnostmi na čast novih svetnic, je odobrena in dovoljena za javno službo božjo ta-le molitev:

Molimo! O neskončno dobrotljivi in modri Bog, prisrčno se Ti zahvaljujemo za veselje in za milost, ki si nam jo izkazal s tem, da si dodelil blaženi Hemi čast svetnice. Sprejmi v zahvalo to našo obljubo: Neomajno hočemo ostati zvesti Tebi in sveti katoliški veri. Sveta Hema, blagoslavlaj naše ljudstvo, čuvaj našo deželo, lajšaj nam notranje in zunanje stiske in težave sedanjega časa. Pomagaj nam, da »dobri boj« bojujemo in vero ohranimo v stanovitnosti in zvestobi do smrti. Amen.

Ljubljanska škofija. Sv. oče papež Pij XI. je podelil štirim zaslužnim duhovnikom ljubljanske škofije znatna odlikovanja: Apostolski protonotarji (prelati) so postali: Nadrah Ignacij, generalni vikar in stolni prošt v Ljubljani; msgr. dr. Ušeničnik Aleš, vseučiliški profesor v p., in č. kanonik dr. Ušeničnik Franc, vseučiliški profesor v p. v Ljubljani. Stolni kanonik Volc Jožef je pa postal hišni prelat sv. očeta. — Podeljena je župnija Naklo Filipiču Janezu, župniku v Krškem. — Za soupravitelja trsteniške župnije je imenovan svetnik Železny Al., župnik v Goričah. — Stalni pokoj je dovoljen Juvanu Fr., župniku v Ljubnem, in svetniku Ogrizku J., župniku v Pečah.

Naši zlatomašniki. Dne 24. julija je imel jubilejno sv. mašo ob petdesetletnici g. Anton Jemec, in sicer v cerkvi šolskih sester v Repnjah. Gorečemu, a skromnemu g. jubilantu obilno milosti iz nebes! — Dne 23. julija t. l. je minilo 50 let, ko sta † Janez Ev. Krek in Matija Slak, sedaj župnik in d. svetnik, na Brdu, oba isti dan opravila prvo sveto daritev pri Mariji Pomočnici na Brezjah. G. zlatomašniku Slaku daj Bog obilno blagoslova in zdravja; rajnemu dr. Kreku pa družbo pri Mariji v nebesih!

Isto nedeljo (23. jul.) je v župnijski cerkvi v Ormožu stopil k oltarju bivši križanski prior

msgr. p. Bernard Polak, da je opravil zahvalno daritev za dolgih 60 let svojega mašniškega življenja. Imenovan je bil za duhovnega svetnika. Bog ohrani vzornega bisero-mašnika do skrajnih mej človeškega življenja! V Ptujju je obhajal zlato mašo osemdesetletnik, d. svetnik, minoritski p. Alfonz Svet, globoko pobožen dušni pastir, goreč spovednik, moder župnik in zabaven tovariš, zgleden narodni delavec. Župnijo sv. Petra in Pavla v Ptujju vodi od l. 1923 dalje. Bog daj zdravje! 50 letnico mašništva je praznoval duh, svetnik Avsec Fr., župnik v Lescah. Kljub lepi starosti še vedno sam upravlja župnijo z dvojno službo božjo. Bog daj srečo!

Lavantinska škofija. Nastavljen je bil redovnik-kapucin p. Egidij Golob za kaplana pri Sv. Lovrencu v Slov. goricah z delokrogom v Ptujju; za soprovizorja župnije Sv. Marjete o. P. pa Al. Žalar, župnik pri Sv. Petru ob Mariboru.

Za mejami. Na Sveti Gori pri Gorici so se zbrali jubilanti, ki so praznovali 40 letnico mašništva: Črnigoj Henrik, župnik v Lokavcu; Franke Fr., župnik v Oseku; Košir Ivan, župnik v Vedrijanu; Marangon Ivan, župnik pri Sv. Lovrencu; Zega Valentin, župnik v Gabrijah, Morsl Alojzij, župnik v Moraro. — Slovenskim delavcem v vinogradu Gospodovem Bog daj blagoslov! — Za upravitelja v Pevmu pri Gorici, kjer je bil za župnika † Jože Abram, je imenovan prijatelj rajnega: prof. Anton Rutar iz Gorice. — Novomašnik Lad. Piščanec je nastavljen kot kaplan v goriški mestni župniji na Travniku.

»Stopil bom k božjemu oltarju« ... Na Jesenicah je opravil prvo sv. daritev rojak Ladislav Savinšek, sedaj minoritski duhovnik p. Štefan, ki je bil za mašnika posvečen v Splitu. Cerkveni govor je imel bivši jeseniški kaplan, Križman Andrej, sedaj župnik v Tunicah.

MARIJINE DRUŽINE

Malo jih je. V marijanskem listu »Acies ordinata«, ki izhaja v Rimu in hoče, da bi bile Marijine družbe v vseh posameznostih tako urejene in vodene, da ustrezajo pravilom, je neki škof omenjal razne nedostatke. Med drugim je poudaril tudi tole: »Če dejavnost Marijine kongregacije nima pokazati drugega kot enkratno mesečno neživahno skupščino po običajni popoldanski ali jutrnji službi božji, je treba priznati, da to ne ustreza vzoru Mar. družbe; kajti k pravi M. dr. spada živo šolanje in duhovno oblikovanje članov in njih apostolsko udejstvovanje.«

Ker v naših okoliščinah po deželi skoraj ni mogoče drugače urediti, kot da se izvrše

shodi na nedelje ali zapovedane praznike, in sicer v stiku s splošno službo božjo, smo se obrnili na uredništvo z vprašanjem: Kako bi se dalo doseči, da se tudi naše Marijine kongregacije bolj približajo idealnim vzornim družbam.

V pismenem odgovoru so taki-le nasveti: Redni skupni mesečni shodi naj se izvrše na zanimiv, vznesen, prožen in živ način. Vsakdanjost in navada po vedno enakem vzorcu naj izgine. Nagovor, pesmi, berivo, zgledi naj se osredotočijo zdaj na to zdaj na drugo misel, dogodek, namen: n. pr. preganjanje Cerkve, Brezmadežna, Evharistija, svetništvo Slomska, misijonstvo, K. A., dober tisk i. dr.

Odbor (magistrat) naj se navadi, da bo skliceval redne seje in pomagal voditelju v smislu pravil. Sestavlja naj tudi programe za važnejše shode in skrbi, da bo pri skupščinah dovolj raznoličnosti in mikavne spremembe v spondu.

Ob nedeljah, ko ni mesečnega, glavnega shoda, naj se ob določenih urah posvetuje odbor, drugič ta ali ona sekcija. Važno nalogo ima odbor, da vežba in pripravlja kandidate (kandidatinje) za sprejem v kongregacijo. Enkratna seja odborova na mesec je najmanj, kar se mora zahtevati. Močno priporočljivi so zlasti v kongregacijah starejših članov sestanki, ure za razgovore o važnih sodobnih vprašanjih, o zmotah, ki se širijo, o apostolstvu i. dr. Za te namene se mora pač poiskati primeren lokal; če drugače ne gre, se pa določi zakristija.

Rimski urednik marijanskega glasila priznava, da vodstvo Marijinih družb marsikje ni lahko in da je treba premagati marsikje tudi take težave, ki jih v mestih ni. Da se pa — pravi nadalje — ob dobri volji tudi v težjih okoliščinah doseči, da bodo kongregacije lepo uspevale in dosežale zaželeno vzornost.

RAZNO

To je bil tabor — po božji volji. Ni je zveze, ki bi imela za naše versko, narodno, socialno in gospodarsko življenje tako pomembnost kot naša Kmečka zveza. To misel so v presrečnih in iskrenih izrazih ugotavljali vsi odlični govorniki, med njimi dva naša ministra, ki so se s slovenskimi gospodarji in kmečkimi očanci v nedeljo, 7. avgusta, zbrali pri Mariji Pomagaj na Brezjah k skupnemu, velikanskemu taboru. Vsi so soglašali v tem, da je kmečka hiša jedrna celica naše narodnosti, vere naših očetov, da je bivališče krščanske značajnosti. Kmečka družina je ona zdrava korenina, ki iz nje poganja naraščaj vseh odličnih stanov, kulturnih delavcev, znanstvenikov, umetnikov.

Nas še posebno veseli, da si je Kmečka zveza zbrala vprav Marijino božjepotno središče za kraj svojih verskih, narodnih in stanovskih manifestacij. Tu pri Materi Mariji so opravili tisoči in tisoči naših možakov svojo pobožnost ter v skupni molitvi in pesmi izrazili Mariji svojo ljubezen, vdanost domovini, zvestobo svojemu poklicu.

Molitev, ki jo je s prisrčno iskrenostjo odmolil predsednik Kmečke zveze g. Brodar v imenu vseh navzočih, ima tole prelepo besedilo:

»Marija, božja in naša Mati! Slovenski kmet, združen v Kmečki zvezi, se je v svojih zastopnikih zbral danes v Tvojem največjem svetišču, ki ga imaš med nami.

Prišli smo, da se Tebi, Mati in Pomočnica, posvetimo. Vsak sam zase se Ti posvečuje in pod Tvoje močno varstvo stavlja. Svoje družine in domove Tebi v varstvo izročamo. Svoje otroke, najdražje, kar imamo, Tebi posvečamo. Ti jim bodi Mati, Pomočnica in Vodnica.

Svoja polja in svoje kmečko imetje Ti priporočamo. Ti izprosi blagoslov našemu delu, uspeh našim trudom, sad našim njivam, da bomo po Tvoji priprošnji vsak dan svoj vsakdanji kruh imeli, kruh ne samo za jelo, ampak tudi za dušo.

Ti, naša Mati in Pomočnica, odvrčaj od nas vse nevarnosti in nesreče; prosi svojega božjega Sina, našega Odrašenika, da nas reši vsekdar vsega hudega.

Po naših poljih in logih naj se iz naših otroško vdanih src razlega z glasom naših zvonov Tvoja slava in čast v pesmi in molitvi.

Marija, Mati in Pomočnica, Tvoji hočemo biti in Tvoji otroci ostati. Ne zavrzi nas ne v življenju ne v smrti, temveč po tem življenju pokaži nam vsem Jezusa, blagoslovljeni sad Tvojega telesa. Amen.

Mati Marija, sprejmi milostno to naše posvečenje. Amen.*

Kot znak kmečke skupnosti in zvestobe Bogu, Mariji in domovini — si je zveza oskrbela lično zastavo, ki jo je na taboru blagoslovil škof dr. Gr. Rožman.

SPOMINŠČICA ODLIČNEMU KRŠČANSKEMU MOŽU

Na predpraznik presv. Trojice se je preselil v boljše domovino bivši dolgoletni zdravnik in vodja zavoda za duševno bolne na Studencu in poznejši glavni upravitelj bolnišnice dr. Stevo Divjak. Bil je redek zgled katoliškega razumnika, ki se ni v nobeni družbi sramoval pokazati svojega verskega prepričanja. Po rodu Hrvat se je popolnoma vživel v naše slovenske razmere. Neizmerno veliko do-

brega je storil ubogim duševnim bolnikom, ki je zanje skrbel in se žrtvoval kot pravi oče. Noč in dan je žrtvoval svojim bolnikom, kajti ni prej legel k počitku, dokler ni po celem zavodu opravil svojega običajnega nočnega obiska. Kot izboren gospodar se je trudil, da dvigne zavodu dohodke in z doseženimi prihranki izboljša položaj bolnikov. Vsekdar je neumorno mislil in delal le za napredek zavoda in za blagor podrejenih; nase ni gledal. Ni čuda, če morajo danes tri osebe opravljati delo, katero je on izvrševal dolgih 40 let sam. Tudi njemu človeška zavist ni prizanesla: hudo je trpel, toda velikodušno — kot pravi katoličan — odpustil. Njegova vera je bila globoka. S posebno ljubeznijo je častil presv. Trojico in Njej na čast posvetil veliko kapelo, ki jo je dal postaviti v tolažbo in duhovno pomoč zvestim pomočnicam, čč. sestram usmiljenkam. Značilno je, da je umrl prav pred praznikom presv. Trojice. Za čč. sestre, ki tiho in neopazeno žrtvujejo v junaški ljubezni do bližnjega svoje dušne in telesne moči, je očetovsko skrbel in ni odnehal, dokler niso dobile lastne strehe v zavodu, kjer tako blagodejno delujejo. Ko je bil po 32 letnem zaslužnem delovanju kot upravnik in šef-zdravnik na Studencu, kjer je v teku svojega službovanja 112 zdravnikov uvedel v prakso, imenovan za glavnega upravitelja obeh bolnišnic za duševno bolne v Sloveniji, je tudi to težko dolžnost z enako vestnostjo opravljal, dokler ni bil leta 1934. umirovljen in za zasluge odlikovan z redom sv. Save III. in IV. vrste. Dr. Divjak je bil apostolski mož, v javnem in zasebnem življenju. Svoji družini je bil pravi očka. Skrbno je s svojo blago soprogo bdel nad lastnim ognjiščem in vestno vzgojil svojo družino. Dal Bog še mnogo takih mož slovenskemu narodu! Dan po presv. Trojici smo ga spremili k Sv. Križu, kjer pričakuje svojega vstajenja. — Počivaj v miru, blaga duša!

Dr. Stanko Aljančič, O. Fr. M.

K NAŠIM SLIKAM

Na ovitku vidimo krasno stolnico mesta Freiburg i. Br. (Badensko). Dolga je 125 m, visoka 27 m. Zvonik te cerkve spada med najlepše v Nemčiji. Sila je členovit in vitek.

ODGOVORI

Ali se sme jutrnja molitev opraviti v postelji? Ali se mora kleče in na primernem kraju.

Glavno je, da jo opravite; najlepše, če jo morete kleče ali vsaj takó, da bo zbrana in pobožna.

Nikakor ni potrebno, da bi moral človek pri molitvi pobožnost občutiti, t. j. da bi moral obenem uživati kako izredno veselje ali kako posebno tolažbo. To bi bila pač redka milost in že tudi nekako plačilo božje, ki pa vrednosti molitve same ne poveča. Molitev pa tudi ne bo slabša, če se nas loteva hladna nevšečnost in notranja pu-

ščoba in suhota; taka moličev utegne biti še bolj zaslužna, ker človek zraven koli ortaliko trpi. (Sv. Terezija.) Vsaka pobožnost, pri kateri moramo uporabiti neko silo, s tem na vrednosti samo pridobi. Zato pa se ne smemo dati premagati, da bi ne molili, ko nas navdaja puščoba, saj smo poučeni, da se satan poslužuje vseh sredstev, ko nas hoče od molitve odvrti.

M. G.: Vprašate, če bi mogla biti sprejeta v samostan oseba, ki je sicer zdrava, ima pa kožno nadlogo, ki ni ne nalezljiva in ne povzroča bolečin.

Prva zahteva za sprejem v redovno življenje je, da je prosilec (prosilka), ki je v primerni, določeni starosti, duševno in telesno zdrav in neomaževane preteklosti. Težko, da bi pri Vas napravili izjemo.

T. K.: Nekatera društva — tako trdite — za prisegajo svoje člane, da se bodo točno in vestno ravnali po pravilih in po namenu društva... Vi sodite, da ta obveza drži le toliko časa, dokler dotičnik hoče ostati član društva...

Vprašate: Ali prisega prav tako drži, četudi se ne priseže prostovoljno, ampak recimo na ukaz ali zaradi pritiska?

Vedeti hočete, v koliko bi se utegnil kdo v tem oziru pregrešiti?

Ni nam znano, da bi bilo kje kako društvo ali podobna organizacija, ki bi pod prisego zahtevala spolnjevanje društvenih pravil. Pri sprejemu v Marijino družbo se pač stavijo kandidatom vprašanja, ki nanje vpiče cele skupščine, pred Marijinim oltarjem in svečano odgovarjajo in zatrjujejo, da bodo z Marijino pomočjo ostali zvesti svoji obljubi. Toda to ni ne zaobljuba, ne prisega, marveč bolj slovesno in krepko zatrdilo. Ako pri drugih organizacijah ni drugačne in krepkeše zatrditve, se ne more govoriti o prisegi.

Da je prisega prava in veljavna pred vestjo in pred Bogom, se zahteva:

- a) namen, da hočeš res priseči, in pa
- b) besedilo (oblika), s katerim se Bog izrecno ali po smislu na pričo kliče.

Obetavna prisega, s katero se človek obveže, da hoče kaj storiti v važni zadevi, veže pod smrtnim grehom. Če gre le za majhno stvar, pa pod malim grehom.

Prisega, ki je bila s silo ali strahovanjem storjena, drži. More jo pa cerkvena oblast razrešiti, v kolikor ne škoduje kakemu tretjemu.

Ne moremo reči, da je pametno, če kdo pod prisego zahteva spolnjevanje kakih društvenih pravil, ali pa zato, da se ohrani kaka tajnost.

Ako se pa kaj takega le zgodi, moramo reči tole: Prisega, s katero kdo sklence spolnjevati pravila kakega društva, ki vežejo po sebi samo pod kaznijo ali pod malim grehom, navadno ne veže pod smrtnim grehom.

Kdaj preneha obveznost prisege?

Obveznost prisege, s katero se obetavno zavežemo kaj storiti, preneha, če ni več pogoja ali svrhe, s katero je bila storjena, ali če se je stvar prisege bistveno spremenila. Ako bi v kakem društvu res imeli obetavno prisego, bi obveznost prenehala, če kdo izstopi iz pametnega razloga. Samoumevno pa je, če se je kdo zavezal za molčečnost in bi izdajanje bilo komu v škodo, da mora biti za preteklost svoji obljubi zvest.

Fiktivna prisega (dozdevna, namišljena, navidezna), bodisi zatrdila ali obetavna, ni prisega, in ne veže. Povzroči pa lahko obveznost povračila onemu, ki je bil s tako hlinjeno prisego oškodovan.

Pripomniti je pa treba, da stori vselej smrtni greh, kdor z navidezno prisego potrди krivično stvar. Isto velja za onega, ki bi hlinjeno prisegel

kaj obetavnega. Če je pa stvar, za katero je kdo navidezno prisegel, resnična, ga ne moremo dolžiti smrtnega greha.

DOBRE KNJIGE

Bog v nas. Spisal R. Glus, dr. J., prevedel Karmel na Selu, Ljubljana - Moste 1938. Cena 20 dinarjev, v platnu 36 din.

Doseči Boga — to je naš največji cilj. Knjiga »Bog v nas« kaže pot k Bogu, kaže, kdaj je Bog v nas, ki nas vodi tja, kamor bi radi prišli.

Take knjige v slovenščini še nismo imeli. Z jasno besedo in z lepimi zgledi razkriva pisatelj globine velike resnice, da je Bog v nas po posvečujoči milosti. Ta zavest nas more že tu na zemlji popolnoma osrečiti. — Knjiga bo posebno dobro došla notranjim dušam.

Legenda o Mariji in pastirici Urški. Spisal v vezani besedi prof. dr. Joža Lovrenčič. Izšla je za 400 letnico božje poti na Sveti gori pri Gorici. (1539—1939.) Cena broš. izv. 6 din. vez. 10 din. Naroča se v Misijonski tiskarni, Groblje. To mikavno pesnitev z veseljem priporočamo.

»Puščava bo cvetela.« Roman. 1938. Spisal Albert Bessières, prevedel s pisateljevim dovoljenjem dr. J. Z. Misijonska knjižnica, zvezek 9. Groblje. Cena ? — Zanimivost te povesi bo budila tudi vneto za misijonsko gibanje. Res dobrih in zanesljivih romanov nimamo preveč, zato se vsake take knjige odkrito veselimo.

PROŠNJE IN ZAHVALE

Urbanija A. K. se priporoča presv. Srcu J. in M. ter sv. Tereziji D. J. za dosego raznih milosti. — Suster Franciška (Velenje) se zahvaljuje sv. Tereziji D. J. za uslišano prošnjo v hudi stiski. — A. K. C. se prisrčno zahvaljuje lurški Materi božji za dobljeno zdravje otroka. — Prav tako presvetemu Srcu J. in M. ter sv. Tereziji D. J. in vsem nebeškim priprošnjikom za uslišane prošnje in podeljene milosti. — M. S., Dobrníč, se zahvaljuje škofu Baragu za ozdravljenje v težki bolezní po opravljeni 9 dnevnicí njemu na čast.

ANEKDOTE

Mrzla srca. Kdo ne pozna grškega modrijana Diogenesa-a iz predkrščanskega časa. Zagovarjal je med drugim načelo, da more biti srečen le človek, ki ne čuti nobene potrebe, ker je tako zavarovan, da ga ne zadene razočaranje. — Njegovi prijatelji so nekoč opazili, kako se je na atenskem gradu Akropolis sprehajal in tam postavljene sohe raznih mož prosil na pódodo. — Prijatelji, ki so že dostikrat z glavami majali nad njegovim čudnim obnašanjem, so menili, da se mu je zmešalo. Filozof jih je poučil takole: »To delam, da se vadam ohraniti mirno kri nasproti kamenitim srcem ljudi, ki vsako prošnjo zavrnejo«.

Če je kdo med nami, ki je podoben kamenitemu kipu, bi bilo prav, da se tega ob tej anekdoti vsaj zave.

Nedeljsko delo je gotova pot v stisko.

Kakršna tvoja nedelja — tak bo tvoj smrtni dan.

Nedeljski dobiček — ne gre v mošniček.

Nedeljsko posvečevanje je glavna naloga K. A. Nedelja je hranilnica človeštva.

VSEBINA: Clanki: Otroci, junaki in mučenci. (J. Simenc.) — Kaj menite? 9. Saj je vse eno. (J. Langerholz.) — Odgovori. (Marijino vedno devišstvo, J. S.) — Vesela gora. (J. Šašel.) — Pomembna avdienea pri sv. očetu. — Dan slovenskih deklet na Brezjah. (A. Č.) — Prva cerkev sv. Vincencija P. na Slovenskem. (M. Č.) — Druga veselila. (A. Č.) — Listek: Skrivnostni klobuk. — Pesmi: Pozdravljena Marija. (Fr. Neubauer.) Jutranja pot. (Mar. Brenčič.) — Iz življenja Cerkve: Po svetu, po domovini. Mar. družine. — Razno. Opazovanja. Dobre knjige. Odgovori. Odpustki.

Cena »Bogoljubu«: na umetniškem papirju 30 Din, na navadnem 20 Din; v Nemčiji 2 Rm; v Italiji 10 Lir, v Čehoslovski 15 Kč, v Franciji 12 Fr., v Ameriki 050 Dol. letno. — Izhaja mesečno.

Spisi, dopisi, slike se pošiljajo uredništvu »Bogoljubu« (Ljubljana) do 5. vsakega meseca. — Vse drugo se naslovi: Uprava »Bogoljubu« v Ljubljani.

Koledar apostolstva molitve za september 1938.

Glavni mesečni namen, blagoslovljen po sv. očetu Piju XI.: | Misijonski mesečni namen, blagoslovljen po sv. očetu: Sv. maša ob nedeljah in praznikih. | Sirotišnice v misijonih.

Mesečni zavetnik: Sv. Doroteja, devica, mučenica (3.).

Dnevi	Godovi	Posebni dnevni nameni	Vedno češčenje sv. Rešnjega Telesa	
			Ljubljanska škofija	Lavantinska škofija
1	Cetrtek	Egidij, opat	Besnica	Sv. Florijan ob Boču
2	Petek	Stefan, kralj	Ljubljana, Sv. Jakob	Žetale
3	Sobota	Doroteja, dev., muč.	Crmošnjice	Sv. Rok ob Sotli
4	Nedelja	13. pob. Angelska	Ljubljana, Jožefišče	Stoprce
5	Poned.	Lovrene Just., škof	Planina pri Crnom.	Studenci pri Marib.
6	Torek	Caharija, prerok	Kranjska gora	Trbonje "
7	Sreda	Marko in tov., muč.	Mokronog	Ribnica na Pohorju
8	Cetrtek	Rojstvo Dev. Mar.	Cerknica	Sv. Anton na Poh.
9	Petek	Peter Klaver, spozn.	Homee	
10	Sobota	Nikolaj Tolentin, sp.	Pošnik	
11	Nedelja	14. pob. Prot in Hijac.	Primskevo pri Litiji	Vuhred
12	Poned.	Ime Marijino	Velike Lašče	Sv. Primož na Poh.
13	Torek	Notburga, devica	Boštanj	Zavrče
14	Sreda	Povišanje sv. križa	Sv. Križ ob Krki	
15	Cetrtek	Marija 7 žalosti	Smarje	Sv. Barbara v Hal.
16	Petek	Ljudmila, vdova	Polhov Gradec	Leskovec
17	Sobota	Rane sv. Frančiška	St. Lambert	Sv. Trojica v Haloz.
18	Nedelja	15. pob. Jožef Kup., sp.	Sv. Planina	Sv. Vid pri Ptuj
19	Poned.	Januarij, škof, muč.	Križe	Skale
20	Torek	Evstahij in tov., m.	Svibno	
21	Sreda	† Matej, apost.	Brunice	Sv. Martin p. Sal.
22	Cetrtek	Tomaž Vil., šk.	Hrastje	St. Janž na Vin. gori
23	Petek	† Lin, pap., muč.	Koprivnik v Boh.	St. Ilj pri Velenju
24	Sobota	† Marija, Reš. J.	Repnje	Soštanj
25	Nedelja	16. pob. Kleofa, sp.	Vinica	Soštanj
26	Poned.	Ciprijan, mučenec	Bevke	Gornja Ponikva
27	Torek	Kozma in Dam., m.	Ljublj., Zav. sv. Jož.	Bele Vode
28	Sreda	Vencislav, mučenec	Muljava	Gornja Lendava
29	Cetrtek	Mihael, nadangel	Poljane nad Loko	Zavodnje
30	Petek	Hieronim, c. učenik	Trzin	Laško

Odpustki za september 1938.

1. Cetrtek, prvi v m. P. o. čl. br. sv. R. T. v br. c.; če te brez velike težave ne morejo obiskati, pa v žup. c.

2. Petek, prvi v m. P. o.: 1. vsem, ki nekoliko premišlujejo dobrotljivost sv. S. J. in prejmejo spravno sv. obh.; 2. čl. br. sv. R. T. kakor včeraj; 3. čl. br. sv. S. J.

3. Sobota, prva v m. P. o. vsem, ki opravijo kake nabožne vaje na č. Brezmadežni, da nekoliko zadostujejo za njej storjena razžaljenja in molijo p. n. sv. o.

4. Nedelja, prva v m. Angelska. Sv. Roza Viterbska. Čl. r. v. br. p. o.: 1. če v br. c. molijo p. n. sv. o.; 2. če so pri mesečni procesiji; 3. če v br. c. nekaj časa pobožno molijo pred izp. sv. R. T. P. o.: 1. onim, ki nosijo višnjevi škapulir; 2. čl. br. sv. S. J.; dalje 3. radi praznika sv. angelov var. čl. »Dejanja sv. Destinva«, če molijo za njega razširjanje; 4. čl. br. sv. Družine; 5. istim kakor 17. dan; slednji lahko dobe zastran godu sv. Roze še en p. o.

7. Sreda, prva v m. P. o. vsem, ki opravijo kake nabožne vaje na č. sv. Jožefu, prejmejo sv. obh. in molijo p. n. sv. o.

8. Cetrtek. Rojstvo Marije Dev. P. o.: 1. čl. br. sv. R. T. kakor 1. dan; 2. čl. br. sv. S. J. v br. c.; spovednik more mesto obiska br. c. določiti kako drugo dobro delo; 3. čl. br. N. Lj. G. v br. c.; 4. čl. r. v. br. v katerikoli cerkvi; 5. čl. br. pred. S. Mar.; 6. onim, ki nosijo bel, ali rjav, ali črn, ali višnjevi škapulir; čl. br. Zalostne M. b. je treba poleg drugega moliti 7 očen. in 7 zdravam. za duše v v.; 7. čl. Mar. družbe; 8. čl. družbe kršč. družin; 9. čl. br. sv. Družine; 10. čl.

br. za duše v v.; 11. čl. škap. br. karmelske M. b.; 12. istim kakor 17. dan. — V. o.

9. Petek. Sv. Peter Klav. P. o. čl. družbe sv. Petra Klav. pod navadn. pogoj.

12. Ponedeljek. Ime Marij. P. o. vsem, ki prejmejo sv. z., so danes ali enkrat v osmini pri sv. maši in molijo p. n. sv. o. V nedeljo se temu zadosti z eno samo sv. mašo.

15. Cetrtek. Zalostna M. b. P. o.: 1. vsem tolikokrat, kolikorkrat obiščejo cerkev, v kateri je ustanovljena br. Zalostne M. b. ter v njej molijo po n. sv. o.; glede prejema sv. z. veljajo iste določbe, kakor za porcijunkulski odpustek; 2. čl. br. sv. Družine. — Kjer se ta praznik obhaja naslednjo nedeljo, se tu navedeni odp. dobe naslednjo nedeljo.

17. Sobota. Rane sv. Frančiška. P. o. vsem v cerkvah treh redov sv. Frančiška; tretjerednikom tudi v žup. cerkvi, kjer ni redovne. — V. o.

18. Nedelja. Sv. Jožef Kupertinski. P. o. istim, kakor včeraj.

21. Sreda. Sv. Matej. P. o. čl. družbe sv. Petra Klav., če molijo p. n. sv. o. in za razširjanje sv. vere.

24. Sobota. Marija, rešiteljica jetnikov. Sv. Pacifik. P. o.: 1. čl. družbe sv. Petra Klav., če obiščejo cerkev in molijo p. n. sv. o.; 2. istim, kakor 17. dan.

25. Nedelja, zadnja v m. P. o. vsem, ki vsaj trikrat na teden skupno odmolijo sv. r. v.

27. Torek. Sv. Elzeirij. P. o. istim, kakor 17. dan.

29. Cetrtek. Sv. Mihael. P. o.: 1. onim, ki nosijo višnjevi škap.; 2. čl. br. sv. Družine; 3. tretjerednikom.

To in ono.

Gostilna »Pri lepem vedenju«. Angleški časopisi so poročali, da se je v Edinburgu obnovil star običaj, ki bi ga mogli tudi drugod posnemati. V tem mestu je stara gostilna, kjer je bila vpeljana navada, da je moral vsak gost, ki je izustil kakšno kletev, plačati kazen — v denarju. Z državnim odobrenjem se je ta naredba zopet uveljavila. Upajo, da bo gostilničar dobro opravil; kajti ljudje, ki jim je kletev prišla v navado, se bodo te gostilnice ogibali, množilo se bo pa število onih obiskovalcev, ki zahtevajo dostojnost in lepo vedenje tudi v gostilni.

Cerkev na parniku. V Buenos-Airesu preurejajo večjo ladjo za katoliško kapelo. To bo prava plavajoča cerkev, posvečena Kristusu Kralju. Dolga bo 30 m, široka pa 6 m. Prostora bo za 200 oseb. Namenjena je za južno-ameriške republike Argentina, Paragvaj in Urugvaj, in sicer za ona naselja, ki so ob glavnem veletoku, pa nimajo lastnih duhovnikov. Na ladji bo nastavljen misijonski duhovnik, ki se bo vozil od kraja do kraja.

Kako si pomagajo. Znano je, kako odмира v Mehiki cerkveno življenje, ker framonstvo, ki tam vlada, ne dovoljuje zadostnega števila duhovnikov. V nekaterih provincih ima po 50 do 100 tisoč vernikov samo po enega dušnega pastirja! Na noge je sedaj stopilo ženstvo. V okviru Katoliške akcije so bili ustanovljeni odseki »Društva katoliških ženâ« že po vseh škofijah. Članice hodijo okrog tudi po naj-

odročnejših krajih in poučujejo v verskih resnicah ne samo mladino, marveč tudi odrasle. Pripravljajo jih, da se morejo pobožno udeležiti svete maše, kadar so tako srečni, da pride k njim duhovnik. Razdeljujejo jim tudi katoliške časopise. Predvsem pa te pogumne in požrtvovalne duše skrbе, da bi mogle zbuditi veselje v mladeničih za duhovski poklic, kar pa ni tako lahko, ko je večina semenišč zaprta. Treba je skrbeti za šolanje mladeničev in za vzdrževanje nekakih semenišč. Nekaj duhovskih kandidatov pa pošljejo vsako leto v inozemstvo... Tako se v Mehiki večâ delokrog članom Katol. akcije. Mi pa se učimo, kaj je KA in koliko dobrega more storiti zlasti v krajih, kjer zavladâ framonstvo.

Spregleđal je. Španski bogotajec, lastnik in ustanovitelj brezbožnega lista »El Ateo«, S. I. Arpi, ki je očitno tajil Boga in božanstvo Kristusovo, zaničeval duhovščino, podpiral boj zoper Cerkev, je objavil te dni svoj preklic vsega dosedanjega mišljenja in se priznal kot katol. kristjana.

Slovenski dom

je naš ceneni popoldnevnik. Izhaja vsak delavnik ob 12 in stane mesečno samo 12 dinarjev. Pišite na dopisnici upravi »Slovenskega doma« v Ljubljano, naj Vam pošlje nekaj številk lista na ogled.

Ljubljana
Komenskega ul. 4
Telefon št. 3623

Dr. Frane Dergane
šef-prim. kir. odd. v p.
Ordinira: 11.—1.

LJUDSKA POSOJILNICA

v Ljubljani

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Miklošičeva cesta št. 6
v lastni palači

obrestuje hranilne vloge najugodnejše.

Nove in stare vloge, ki so v celoti vsak čas razpoložljive,
obrestuje po 4%, proti odpovedi do 5%

SALDA-KONTE
ŠTRACE - JOURNALE
ŠOLSKE ZVEZKE - MAPE
ODJEMALNE KNJIŽICE
RISALNE BLOKE
ITD.

NUDI PO IZREDNO UGODNIH CENAH

KNJIGOVEZNICA

JUGOSLOVANSKE TISKARNE

V LJUBLJANI
KOPITARJEVA ULICA ŠT. 6/II

**Toliko perila?
Nikar ne obupajte!**

Danes imate pomo-
ček: Schichtov Ra-
dion pere sam, sne-
žnobelo in pri tem
varuje perilo. Torej:

Ne muči se!
Vzemi

**SCHICHTOV
RADION**

